

Standardy ochrony małoletnich przed krzywdzeniem w Powiatowym Centrum Rozwoju Edukacji w Iławie – wersja zupełna

Podstawa prawna:

1. Ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 1606)
2. Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (t. j. Dz. U. z 2024 r. poz. 560)
3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 oraz z 2023 r. poz. 289 oraz 535)
4. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1939)
5. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2023 r. poz. 1870)

*[Jest wiele okropieństw na tym
świecie,
ale najgorszym jest kiedy dziecko
boi się
swojego ojca, swojej matki,
swojego nauczyciela]
Janusz Korczak*

Preambuła

Potrzeba bezpieczeństwa, jest elementarną potrzebą człowieka, a jej zaspokojenie warunkiem właściwego rozwoju. Podstawowym zadaniem dorosłego człowieka jest zapewnienie tego poczucia dzieciom, które znacznie bardziej niż dorośli narażone są na sytuacje bezpośrednio zagrażające zdrowiu i życiu. Nowelizacja Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego (Dz. U. z 2023 r. poz. 1606) określiła konieczność skutecznej ochrony małoletnich przed różnymi formami przemocy. Wprowadzone zmiany wskazują na potrzebę opracowania jasnych i spójnych standardów postępowania w sytuacjach podejrzenia krzywdzenia małoletnich. W związku z tym naczelną zasadą wszystkich działań podejmowanych przez pracowników Powiatowego Centrum Rozwoju Edukacji w Iławie jest działanie dla dobra dziecka i w jego najlepszym interesie. Obejmuje to również reagowanie na wszelkie dostrzeżone przejawy przemocy, krzywdzenia. *Standardy ochrony małoletnich przed krzywdzeniem* są jednym z elementów systemowego rozwiązania ochrony małoletnich przed krzywdzeniem i stanowią formę zabezpieczenia ich praw. Należy je traktować jako jedno z narzędzi wzmacniających i ułatwiających skuteczniejszą ochronę małoletnich przed krzywdzeniem zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa i przepisami wewnętrznymi Powiatowego Centrum Rozwoju Edukacji w Iławie zwanymi dalej: *Standardami ochrony małoletnich przed krzywdzeniem w Powiatowym Centrum Rozwoju Edukacji w Iławie*, a także etyką zawodową.

Spis treści

Rozdział 1

Informacje ogólne

1. Wprowadzenie – **str. 4**
2. Słowniczek pojęć – **str. 4**

Rozdział 2

Standardy ochrony małoletnich przed krzywdzeniem w Powiatowym Centrum Rozwoju Edukacji w Iławie – str. 5

1. Małoletni, korzystający z oferty Centrum, ich rodzice/ opiekunowie prawni i pracownicy Powiatowego Centrum Rozwoju Edukacji w Iławie znają Standardy ochrony małoletnich przed krzywdzeniem. Dokument jest dostępny i upowszechniany – **str. 5**
2. Personel współtworzy i gwarantuje bezpieczne i przyjazne środowisko w Centrum – **str. 6**
3. Centrum oferuje rodzicom/ opiekunom prawnym małoletnich informację oraz edukację w zakresie wychowania dzieci bez przemocy oraz ich ochrony przed krzywdzeniem i wykorzystywaniem – **str. 7**
4. Placówka zapewnia małoletnim równe traktowanie oraz przestrzeganie ich praw – **str. 7**
5. Organizacja postępowania na wypadek krzywdzenia lub podejrzenia krzywdzenia małoletnich zapewnia im skuteczną ochronę – **str. 8**
6. W placówce dba się o poczucie bezpieczeństwa małoletnich – **str. 8**
7. Działania podejmowane w ramach ochrony małoletnich przed krzywdzeniem są dokumentowane – **str. 9**
8. Placówka monitoruje i okresowo weryfikuje zgodność prowadzonych działań z przyjętymi zasadami i procedurami ochrony małoletnich – **str. 9**

Rozdział 3

Zasady ochrony małoletnich przed krzywdzeniem obowiązujące w Powiatowym Centrum Rozwoju Edukacji w Iławie – str. 9

1. Zasady zatrudniania pracowników w Powiatowym Centrum Rozwoju Edukacji w Iławie oraz dopuszczania innych osób do kontaktu z małoletnimi – **str. 9**
2. Zasady bezpiecznych relacji personelu z małoletnimi w w Powiatowym Centrum Rozwoju Edukacji w Iławie – **str. 11**
3. Zasady bezpiecznych relacji między małoletnimi w Powiatowym Centrum Rozwoju Edukacji w Iławie, a w szczególności działania niedozwolone – **str. 14**
4. Zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do sieci Internetu oraz ochrony małoletnich przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami z sieci – **str. 15**
5. Zasady ochrony wizerunku małoletniego – **str. 17**
6. Zasady ochrony danych osobowych małoletnich – **str. 17**

Rozdział 4

Zasady i procedury podejmowania interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletniego w Powiatowym Centrum Rozwoju Edukacji w Iławie – str. 18

1. Zasady i procedury podejmowania działania w sytuacji podejrzenia stosowania lub stosowania przemocy domowej – **str. 18**
 - 1) Zadania pracowników – **str. 23**
 - 2) Procedura „Niebieskie Karty” – **str. 25**
2. Podejmowania interwencji w sytuacji zagrożenia internetowego. Ścieżki postępowania w przypadku rozpoznania zagrożenia cyfrowego zaistniałego w trakcie prowadzonych zajęć – **str. 26**

- 1) Podejmowania interwencji w przypadku podejrzenia lub zaistnienia „cyberprzemocy”. Postępowanie pracowników placówki – **str. 26**
- 2) Podejmowanie interwencji w przypadku podejrzenia dostępu małoletnich do treści szkodliwych, niepożądanych i nielegalnych. Postępowanie pracowników placówki – **str. 28**
- 3) Podejmowanie interwencji w przypadku naruszenia prywatności dotyczących nieodpowiedniego lub niezgodnego z prawem wykorzystywania danych osobowych lub wizerunku małoletniego. Postępowanie nauczycieli i pracowników Centrum – **str. 29**
- 4) Postępowanie w przypadku uzyskania informacji o nawiązywaniu lub nawiązaniu przez małoletniego niebezpiecznych kontaktów w Internecie – uwodzenie, zagrożenie pedofilią. Seksting, prowokacyjne zachowania i aktywność seksualna jako źródło dochodu osób nieletnich – **str. 30**

Rozdział 5

Organizacja procesu ochrony małoletnich przed krzywdzeniem w Powiatowym Centrum Rozwoju Edukacji w Iławie – str. 32

- 1) Zakres kompetencji osoby odpowiedzialnej za przygotowanie personelu w Powiatowym Centrum Rozwoju Edukacji w Iławie dostosowania *Standardów ochrony małoletnich przed krzywdzeniem* oraz dokumentowanie tej czynności – **str 32**
- 2) Osoby odpowiedzialne za przyjmowanie zgłoszeń podejrzenia lub krzywdzenia małoletniego – **str. 33**
2. Dokumentowanie zdarzeń podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletnich i archiwizowanie wytworzonej dokumentacji – **str. 35**
3. Zasady ustalania planu wsparcia małoletniemu po ujawnieniu krzywdzenia – **str. 35**
4. Udostępnianie *Standardów ochrony małoletnich przed krzywdzeniem* – **str. 37**
5. Zasady przeglądu i aktualizowania dokumentu *Standardy ochrony małoletnich przed krzywdzeniem* – **str. 37**

Rozdział 6

Postanowienia końcowe – str. 38

Załączniki

Rozdział 1

Informacje ogólne

1. Wprowadzenie

Standardy ochrony małoletnich przed krzywdzeniem w Powiatowym Centrum Rozwoju Edukacji w Iławie są jednym z elementów systemowego rozwiązania ochrony małoletnich przed krzywdzeniem i stanowią formę zabezpieczenia ich praw. Należy je traktować jako jedno z narzędzi wzmacniających i ułatwiających skuteczniejszą ochronę małoletnich przed krzywdzeniem.

W konstruowaniu *Standardów ochrony małoletnich przed krzywdzeniem* przyjęto następujące założenia:

1. W Powiatowym Centrum Rozwoju Edukacji w Iławie nie są zatrudniane osoby mogące zagrażać bezpieczeństwu małoletnich.
2. Pracownicy placówki potrafią zdiagnozować symptomy krzywdzenia małoletniego oraz podejmować interwencje w przypadku podejrzenia, że małoletni jest ofiarą przemocy.
3. Podejmowane w placówce postępowania nie mogą naruszać praw małoletniego, praw człowieka, określonych w statucie placówki oraz bezpieczeństwa danych osobowych.
4. Małoletni wiedzą, jak unikać zagrożeń w kontaktach z dorosłymi i uczestnikami zajęć.
5. Małoletni, korzystający z usług Centrum wiedzą, do kogo zwracać się o pomoc w sytuacjach dla nich trudnych i czynią to mając świadomość skuteczności podejmowanych w placówce działań.
6. Rodzice poszerzają wiedzę i umiejętności z zakresu metod wychowania małoletniego bez stosowania przemocy oraz potrafią go uczyć zasad bezpieczeństwa.

Ponadto przyjęto, że:

1. Prowadzone w Centrum postępowania na wypadek krzywdzenia lub podejrzenia krzywdzenia małoletnich są zorganizowane w sposób zapewniający im skuteczną ochronę.
2. Działania podejmowane w ramach ochrony małoletnich przed krzywdzeniem są dokumentowane oraz monitorowane i poddawane okresowej weryfikacji przy udziale wszystkich zainteresowanych podmiotów.

Uwzględniając powyższe założenia niniejszy dokument określa *Standardy ochrony* małoletnich przed krzywdzeniem, jako zbiór zasad i procedur postępowania w sytuacjach zagrożenia ich bezpieczeństwa. Jego najważniejszym celem jest ochrona małoletnich przed różnymi formami przemocy oraz budowanie bezpiecznego i przyjaznego środowiska w Powiatowym Centrum Rozwoju Edukacji w Iławie.

2. Słowniczek pojęć

Ilekoć w dokumencie *Standardy ochrony małoletnich przed krzywdzeniem w Powiatowym Centrum Rozwoju Edukacji w Iławie* jest mowa o:

1. Centrum/ placówce – należy przez to rozumieć Powiatowe Centrum Rozwoju Edukacji w Iławie, w skład którego wchodzi: Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Iławie oraz Powiatowa Biblioteka Pedagogiczna w Iławie,
2. Dyrektorze – należy przez to rozumieć Dyrektora Powiatowego Centrum Rozwoju Edukacji w Iławie,
3. Nauczycieli – należy przez to rozumieć specjalistę (pedagoga, psychologa, logopedę, doradcę zawodowego) zatrudnionego w Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Iławie lub bibliotekarza zatrudnionym w Powiatowej Bibliotece Pedagogicznej w Iławie.
4. Pracownika/ pracowników/ personelu placówki – należy przez to rozumieć każdego pracownika Powiatowego Centrum Rozwoju Edukacji w Iławie, bez względu na formę zatrudnienia, w tym: praktykantów odbywających praktyki studenckie lub inne osoby, które z racji pełnionej funkcji lub zadań mają (nawet potencjalny) kontakt z małoletnim, także osoby zatrudnione krótkoterminowo, na podstawie odrębnych przepisów (umowy zlecenia, o dzieło, umów studenckich, wolontariackich),

5. Małoletnim/ dziecku – należy przez to rozumieć każdą osobę (dziecko, wychowanek, uczeń) od urodzenia do ukończenia 18 roku życia,
6. Rodzicu – należy przez to rozumieć przedstawiciela ustawowego małoletniego pozostającego pod jego władzą rodzicielską. Jeżeli dziecko pozostaje pod władzą rodzicielską obojga rodziców, każde z nich może działać samodzielnie, jako przedstawiciel ustawy małoletniego,
7. Opiekunie prawnym małoletniego – należy przez to rozumieć osobę, która ma za zadanie zastąpić dziecku rodziców, a także wypełnić wszystkie ciężące na nich obowiązki. Jest przedstawicielem ustawowym małoletniego, dlatego może dokonywać czynności prawnych w imieniu małoletniego i ma za zadanie chronić jego interesy prawne, osobiste oraz finansowe,
8. Osobie najbliższej małoletniemu – należy przez to rozumieć osobę wstępną: matkę, ojca, babcię, dziadka; rodzeństwo: siostrę, brata, w tym rodzeństwo przyrodnie, a także inne osoby pozostające we wspólnym gospodarstwie, a w przypadku jej braku – osobę pełnoletnią wskazaną przez małoletniego,
9. Zgodzie rodziców dziecka – należy przez to rozumieć zgodę co najmniej jednego z rodziców dziecka, w sytuacji, gdy oboje posiadają pełne prawa do sprawowania opieki nad dzieckiem. W sytuacji, gdy oboje rodzice posiadają pełne prawa rodzicielskie, ale nie wychowują dziecka wspólnie, niezbędna jest zgoda obojga rodziców. W przypadku braku porozumienia między rodzicami dziecka należy poinformować ich o konieczności rozstrzygnięcia sprawy spornej przez sąd,
10. Krzywdzeniu małoletniego/ podejrzeniu krzywdzenia małoletniego – należy przez to rozumieć popełnienie lub podejrzenie popełnienia czynu zabronionego lub czynu karalnego na szkodę dziecka przez jakąkolwiek osobę, zagrożenie dobra dziecka lub zaniedbywanie go przez jego opiekunów,
11. Danych osobowych dziecka – należy przez to rozumieć wszelkie informacje umożliwiające identyfikację dziecka,
12. Ofierze – należy przez to rozumieć osobę, która indywidualnie lub zbiorowo poniosła uszczerbek na zdrowiu fizycznym lub psychicznym, doznała zaburzeń emocjonalnych, strat materialnych lub istotnego naruszenia swoich podstawowych praw w wyniku działania lub zaniechania będącego naruszeniem ustaw karnych,
13. Koordynatorze – należy przez to rozumieć osobę odpowiedzialną za realizację *Standardów ochrony małoletnich przed krzywdzeniem w Powiatowym Centrum Rozwoju Edukacji w Iławie*, wyznaczoną przez Dyrektora i pozytywnie zaopiniowana przez Radę Pedagogiczną,
14. Zespole/ Osobach współpracujących z koordynatorem – należy przez to rozumieć osoby współpracujące z Koordynatorem wybierane spośród kadry pedagogicznej w danym roku szkolnym, w celu jak najpełniejszej realizacji *Standardów ochrony małoletnich przed krzywdzeniem w Powiatowym Centrum Rozwoju Edukacji w Iławie*, wyznaczone przez Dyrektora i pozytywnie zaopiniowane przez Radę Pedagogiczną
15. Osobie stosującej przemoc domową – należy przez to rozumieć osobę pełnoletnią, która dopuszcza się przemocy domowej,
16. Świadku przemocy domowej – należy przez to rozumieć osobę, która posiada wiedzę na temat stosowania przemocy domowej lub widziała akt przemocy domowej.

Rozdział 2

Standardy ochrony małoletnich przed krzywdzeniem w Powiatowym Centrum Rozwoju Edukacji w Iławie

Standard I

Małoletni, korzystający z oferty Centum, ich rodzice/ opiekunowie prawni i pracownicy Powiatowego Centrum Rozwoju Edukacji w Iławie znają Standardy ochrony małoletnich przed krzywdzeniem. Dokument jest dostępny i upowszechniany.

Wskaźniki realizacji standardu:

1. Dokument *Standardy ochrony małoletnich przed krzywdzeniem w Powiatowym Centrum Rozwoju Edukacji w Iławie* został opracowany, zgodnie z ustawą z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 1606) oraz zgodnie z ustawą z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczości na tle seksualnym i ochronie małoletnich (t. j. Dz. U. z 2024 r. poz.560).
2. Ze *Standardami ochrony małoletnich przed krzywdzeniem* zapoznano pracowników placówki, dzieci i młodzież korzystającą z jej usług oraz ich rodziców/opiekunów prawnych.
3. Dokument wprowadzono do stosowania w placówce Zarządzeniem dyrektora.
4. Dokument udostępniono na stronie internetowej placówki: www.pcre.ilawa.pl, w widocznym miejscu w budynku placówki w Iławie, przy ul. Kopernika 8A oraz w punkcie diagnostyczno – konsultacyjnym w Suszu, przy ul. Iławskiej 40 (tablica ogłoszeń).
5. Dokument został udostępniony w dwóch wersjach: wersji pełnej oraz skróconej, przeznaczonej dla dzieci i uczniów (małoletnich) i zawierającej informacje dla nich istotne.
6. Informacje o treści dokumentu upowszechniane są również wśród rodziców/ prawnych opiekunów w trakcie spotkań indywidualnych oraz w trakcie szkoleń prowadzonych dla rodziców przez pracowników pedagogicznych placówki.
7. Informacje istotne dla małoletnich zawarte w dokumencie upowszechniane są w trakcie różnego rodzaju zajęć indywidualnych oraz zajęć grupowych organizowanych przez Centrum.
8. Publikacja dokumentu spełnia wymogi Ustawy o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

Standard II

Personel współtworzy i gwarantuje bezpieczne i przyjazne środowisko w Centrum.

Wskaźniki realizacji standardu:

1. W placówce zatrudnia się pracowników po wcześniejszej weryfikacji w Krajowym Rejestrze Karnym, Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym, a w przypadku stanowisk pedagogicznych dodatkowo w Centralnym Rejestrze Orzeczeń Dyscyplinarnych. W przypadku zatrudnienia obcokrajowców personel weryfikuje osobę w rejestrach karalności państw trzecich w zakresie określonych przestępstw (lub odpowiadających im czynów zabronionych w przepisach prawa obcego) lub w przypadkach prawem wskazanych poprzez oświadczenia o niekaralności.
2. Dyrektor Centrum określa organizację, stosowanie i dokumentowanie działań podejmowanych w ramach procedur określonych w dokumencie *Standardy ochrony małoletnich przed krzywdzeniem*.
3. Pracownicy Centrum są świadomi swoich praw oraz odpowiedzialności prawnej ciążyącej na nich za nieprzestrzeganie *Standardów ochrony małoletnich przed krzywdzeniem*.
4. W placówce prowadzona jest systematyczna edukacja wszystkich pracowników związana z problematyką ochrony małoletnich przed krzywdzeniem, a w szczególności w zakresie:
 - a. rozpoznawania symptomów krzywdzenia małoletnich,
 - b. procedur interwencji w przypadku krzywdzenia lub podejrzenia krzywdzenia, a także posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego,
 - c. dokumentowania podejmowanych działań związanych z ochroną małoletnich,
 - d. znajomości praw małoletniego, praw człowieka,
 - e. znajomości zasad bezpiecznego przetwarzania udostępnionych danych osobowych,
 - f. odpowiedzialności prawnej za zdrowie i życie powierzonych opiece małoletnich,
 - g. procedury „Niebieskie Karty”,
 - h. bezpieczeństwa relacji całego personelu z małoletnimi (w tym wiedzy o zachowaniach pożądanym i niedozwolonym w kontaktach z małoletnimi).

5. W Centrum prowadzi się systematyczną diagnozę obszarów ryzyka i czynników chroniących poczucie bezpieczeństwa maloletnich (**załącznik nr 13**), a w szczególności w obszarach:
 - a. realcji między personelem placówki a maloletnimi,
 - b. poczucia bezpieczeństwa psychofizycznego maloletnich,
 - c. środowiska wsparcia udzielanego maloletnim (np. bezpieczeństwo emocjonalne na zajęciach, poszanowanie odmienności, równość i sprawiedliwość w przestrzeganiu ustalonych zasad, podmiotowe traktowanie maloletnich).

Standard III

Centrum oferuje rodzicom/ opiekunom prawnym maloletnich informację oraz edukację w zakresie wychowania dzieci bez przemocy oraz ich ochrony przed krzywdzeniem i wykorzystywaniem.

Wskaźniki realizacji standardu:

1. W placówce znajduje punkt informacyjny dla rodziców/ tablica ogłoszeń dla rodziców/ prawnych opiekunów, gdzie można znaleźć przydatne informacje na temat: praw dziecka, wychowania dzieci bez przemocy, ochrony dzieci przed przemocą i wykorzystywaniem, zagrożeń bezpieczeństwa maloletniego w Internecie, możliwości podnoszenia umiejętności wychowawczych oraz dane kontaktowe placówek zapewniających pomoc i opiekę w trudnych sytuacjach życiowych.
2. Wszyscy rodzice/ opiekunowie prawni maloletnich korzystający z oferty placówki mają dostęp do obowiązujących w placówce *Standardów ochrony maloletnich przed krzywdzeniem* oraz znają procedury zgłaszania zagrożeń.
3. Placówka uzyskuje od rodziców/ opiekunów prawnych maloletnich, korzystających z oferty placówki, informacje zwrotne na temat realizacji *Standardów ochrony maloletnich przed krzywdzeniem*.
4. Placówka umożliwia rodzicom/ opiekunom prawnym maloletnich poprzez organizację warsztatów i treningów, szkoleń, prelekcji, wykładów, porad i konsultacji indywidualnych, poszerzanie wiedzy i umiejętności związanych z ochroną maloletniego przed zagrożeniami, w tym w Internecie oraz z zakresu wychowania pozytywnymi metodami wychowawczymi, bez kar fizycznych i krzywdzenia psychicznego maloletniego.

Standard IV

Placówka zapewnia maloletnim równe traktowanie oraz przestrzeganie ich praw.

Wskaźniki realizacji standardu:

1. W ramach współpracy z przedszkolami, szkołami i placówkami oświatowymi Centrum oferuje maloletnim edukację w zakresie praw maloletniego, człowieka oraz ochrony przed zagrożeniami przemocą i wykorzystywaniem, poprzez prowadzenie zajęć:
 - a. na temat ochrony przed przemocą oraz wykorzystywaniem,
 - b. z zakresu profilaktyki przemocy rówieśniczej,
 - c. na temat zagrożeń bezpieczeństwa dzieci w Internecie.
2. Maloletnim korzystającym z oferty placówki udzielana jest informacja, do kogo mają się zgłosić po pomoc i radę w przypadku, gdy czują się krzywdzeni lub wykorzystywani.
3. W Centrum dostępne są dla maloletnich materiały edukacyjne z zakresu: praw maloletniego oraz ochrony przed zagrożeniami przemocą i wykorzystywaniem seksualnym oraz zasad bezpieczeństwa w Internecie (broszury, ulotki, książki).
4. W Centrum wyeksponowane są informacje dla maloletnich dotyczące możliwości uzyskania przez nich pomocy w trudnej sytuacji, w tym numery bezpłatnych telefonów zaufania dla dzieci i młodzieży.

Standard V

Organizacja postępowania na wypadek krzywdzenia lub podejrzenia krzywdzenia małoletnich zapewnia im skuteczną ochronę.

Wskaźniki realizacji standardu:

1. Precyzyjnie określono procedury interwencji personelu w sytuacjach krzywdzenia lub podejrzenia krzywdzenia małoletniego, tj.
 - a. przemocy rówieśniczej,
 - b. przemocy domowej,
 - c. niedozwolonych zachowań personelu wobec małoletnich,
 - d. zagrożenia cyfrowego.
2. Postępowanie na wypadek krzywdzenia lub podejrzenia krzywdzenia małoletniego nie może naruszać jego godności, wolności, prawa do prywatności oraz nie może powodować szkody na jego zdrowiu psychicznym lub fizycznym (poczucie krzywdy, poniżenia, zagrożenia, wstydu).
3. W placówce ustalone są zasady wsparcia małoletniego po ujawnieniu doznanej przez niego krzywdy.
4. W Centrum wskazano osoby odpowiedzialne za składanie zawiadomień o popełnieniu przestępstwa na szkodę małoletniego, zawiadamianie do sądu wydział rodzinny i nieletnich oraz osobę odpowiedzialną za wszczynanie procedury „Niebieskie Karty”.
5. W Centrum wyznaczony jest Koordynator odpowiedzialny wspólnie z dyrektorem za realizację *Standardów ochrony małoletnich przed krzywdzeniem* w Powiatowym Centrum Rozwoju Edukacji w Iławie – **załącznik nr 2**. Rola oraz zadania Koordynatora są jasno określone.
6. W placówce wskazano osoby odpowiedzialne za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu i udzielenia mu wsparcia.
7. Informacja o osobach przyjmujących zgłoszenia jest upowszechniona na stronie internetowej placówki oraz na tablicy ogłoszeń w budynku głównym Centrum w Iławie oraz w punkcie diagnostyczno – konsultacyjnym w Suszu.
8. Podmioty postępowania uprawnione do przetwarzania danych osobowych uczestników postępowania w sprawach krzywdzenia małoletnich przestrzegają Polityki Bezpieczeństwa Przetwarzania Danych Osobowych, Regulaminu Ochrony Danych Osobowych, obowiązujących w Powiatowym Centrum Rozwoju Edukacji w Iławie (RODO).

Standard VI

W placówce dba się o poczucie bezpieczeństwa małoletnich.

Wskaźniki realizacji standardu:

1. W placówce opracowano zasady zapewniające bezpieczne relacje między małoletnimi a personelem.
2. W placówce określono wymogi dotyczące bezpiecznych relacji między małoletnimi na zajęciach, a w szczególności zachowania niedozwolone.
3. W placówce opracowano zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do sieci internetowej oraz procedury ochrony małoletnich przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami w sieci internetowej oraz utrwalonymi w innej formie.
4. W placówce opracowano i wdrożono procedury ochrony małoletnich przed krzywdzeniem w sytuacjach:
 - a. przemocy fizycznej,
 - b. przemocy psychicznej,
 - c. przemocy domowej,
 - d. przemocy seksualnej,
 - e. zagrożenia cyfrowego.
5. W placówce opracowano i wdrożono procedury „Niebieskie Karty”.

6. Pracownicy placówki realizują plan wsparcia małoletniego po ujawnieniu doznanej przez niego krzywdy.

Standard VII

Działania podejmowane w ramach ochrony małoletnich przed krzywdzeniem są dokumentowane.

Wskaźniki realizacji standardu:

1. W Centrum prowadzony jest rejestr spraw zgłaszanych i rozpatrywanych w związku z podejrzeniem lub krzywdzeniem małoletnich (**załącznik nr 9**).
2. Osoby upoważnione do przyjmowania zgłoszeń związanych z krzywdzeniem małoletnich składają oświadczenie o zachowaniu poufności i zobowiązane są do zachowania bezpieczeństwa użykanych danych osobowych (**załącznik nr 7**).
3. W procedurze „Niebieskie Karty” stosowane są wzory Kart „A” i „B” zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2023 r. poz. 1870).
4. Obieg dokumentów w sprawach związanych z krzywdzeniem małoletnich określa Instrukcja Kancelaryjna.
5. Zasady przechowywania ujawnionych incydentów lub zgłoszonych incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru małoletniego są zgodne z Instrukcją Archiwizacyjną.
6. Dokonuje się szacowania ryzyka naruszeń bezpieczeństwa danych osobowych oraz zasadności przyjętych technicznych i organizacyjnych środków ochrony zgodnie z załącznikiem nr 4 do Zarządzenia nr 9/2019 Dyrektora Powiatowego Centrum Rozwoju Edukacji w Iławie z dnia 27.06.2019 r. *Polityka Zarządzania Ryzykiem*.

Standard VIII

Placówka monitoruje i okresowo weryfikuje zgodność prowadzonych działań z przyjętymi zasadami i procedurami ochrony małoletnich.

Wskaźniki realizacji standardu:

1. Przyjęte zasady i realizowane procedury ochrony małoletnich są weryfikowane – przynajmniej raz na dwa lata.
2. Do weryfikacji prowadzonej w placówce dokumentacji wykorzystywane są wnioski z kontroli *Standardów ochrony małoletnich przed krzywdzeniem* przez uprawnione do kontroli podmioty zewnętrzne.
3. Zasady monitoringu oraz termin, zakres i sposób kontroli określa dyrektor Centrum.

Rozdział 3

Zasady ochrony małoletnich przed krzywdzeniem obowiązujące w Powiatowym Centrum Rozwoju Edukacji w Iławie

I. Zasady zatrudniania pracowników w Powiatowym Centrum Rozwoju Edukacji w Iławie oraz dopuszczania innych osób do opieki nad małoletnimi.

1. Dyrektor Centrum przed nawiązaniem stosunku pracy, niezależnie od podstawy nawiązania stosunku pracy (Karta Nauczyciela, Kodeks pracy) oraz terminu jej trwania uzyskuje informacje:
 - a. w przypadku każdego pracownika, praktykanta z Krajowego Rejestru Karnego w zakresie przestępstw określonych w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 89a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1939), lub za odpowiadającym tym przestępstwom czyny zabronione określone w przepisach prawa obcego,

- b. w przypadku zatrudnienia osoby na stanowisku pedagogicznym, w tym praktykantów dopuszczonych do pracy z małoletnimi zaświadczenie z Rejestru Orzeczeń Dyscyplinarnych dla Nauczycieli,
 - c. w przypadku zatrudnienia każdej osoby w placówce i dopuszczenia praktykantów do kontaktu i opieki nad małoletnimi z Rejestru Sprawców Przepięstw na Tle Seksualnym z dostętem ograniczonym.
- 2. Nie jest wymagane przedstawienie zaświadczeń, w przypadku, gdy z pracownikiem pedagogicznym jest nawiązywany kolejny stosunek pracy w tej samej placówce w ciągu 3 miesięcy od dnia rozwiązania albo wygaśnięcia na podstawie art. 20 ust. 5c poprzedniego stosunku pracy.
- 3. Pracownicy zatrudnieni na stanowiskach pedagogicznych składają przed nawiązaniem stosunku pracy pisemne potwierdzenie spełniania warunku (**wg załącznika nr 4**):
 - a. posiadania pełnej zdolności do czynności prawnych i korzystania z praw publicznych,
 - b. że nie toczy się przeciwko kandydatowi postępowanie karne w sprawie o umyślne przestęstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub postępowanie dyscyplinarne.
- 4. W przypadku zatrudniania kandydata do pracy lub dopuszczenia do kontaktu z małoletnimi osoby posiadającej obywatelstwo innego państwa jest on zobowiązany do złożenia przed zatrudnieniem lub dopuszczeniem do kontaktu z małoletnimi informacji z rejestru karnego państwa, którego jest obywatelem, uzyskiwanej do celów działalności zawodowej związanej z kontaktami z małoletnimi.
- 5. W przypadku, gdy prawo państwa, którego obywatelem jest osoba, o której mowa w pkt 4 nie przewiduje wydawania informacji do celów działalności zawodowej związanej z kontaktami z małoletnimi, osoba ta przedkłada informację z rejestru karnego tego państwa.
- 6. W przypadku, gdy prawo państwa, z którego ma być przedłożona informacja, o której mowa w ust. 4 – 5, nie przewiduje jej sporządzenia lub w danym państwie nie prowadzi się rejestru karnego, osoba, o której mowa w pkt 5, składa pracodawcy oświadczenie o tym fakcie wraz z oświadczeniem, że nie była prawomocnie skazana w tym państwie za czyny zabronione odpowiadające przestępstwom określonym w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii oraz, że nie wydano wobec niej innego orzeczenia, w którym stwierdzono, iż dopuściła się takich czynów zabronionych, oraz że nie ma obowiązku wynikającego z orzeczenia sądu, innego uprawnionego organu lub ustawy stosowania się do zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi.
- 7. Oświadczenia, o których mowa w pkt 6, składane są pod rygorem odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia. Składający oświadczenie jest obowiązany do zawarcia w nim klauzuli następującej treści: „*Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia*”. Klauzula ta zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.
- 8. Informacje, o których mowa w pkt 4 – 7, pracodawca utrwała w formie wydruku i załącza do akt osobowych pracownika albo dokumentacji dotyczącej osoby dopuszczonej do działalności związanej z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi – **załącznik nr 3**.
- 9. Informacje oraz oświadczenia, o których mowa w pkt 5 – 8, pracodawca załącza do akt osobowych pracownika albo dokumentacji dotyczącej osoby dopuszczonej do takiej działalności.
- 10. Zatrudniani pracownicy, praktykanci przed rozpoczęciem pracy lub dopuszczeniem do kontaktu z małoletnimi są zobowiązani do zapoznania się z poniższymi dokumentami:

- a. Statutem placówki,
 - b. Regulaminem pracy,
 - c. Standardami ochrony małoletnich przed krzywdzeniem obowiązujących w placówce,
 - d. Kodeksem Etyki Pracowników Powiatowego Centrum Rozwoju Edukacji w Iławie,
 - e. Dokumentacją ochrony danych osobowych oraz Polityką Zarządzania Ryzykiem w procesie przetwarzania danych osobowych.
11. Potwierdzenie zapoznania się z w/w dokumentami oraz oświadczenia o zobowiązaniu się do ich przestrzegania składane są w formie pisemnej i umieszczane w aktach osobowych pracownika – **załącznik nr 4.**

II. Zasady bezpiecznych relacji personelu z małoletnimi w Powiatowym Centrum Rozwoju Edukacji w Iławie.

1. Zasady ogólne:

- 1) Pracownicy szanują godność każdego małoletniego korzystającego z oferty placówki. Zapewniają im atmosferę bezpieczeństwa, dyskrecji, poszanowania ich praw.
- 2) Pracownicy zapewniają poufność w zakresie danych osobowych i wrażliwych, o których informacje pozyskali w trakcie wykonywania swoich obowiązków. Są świadomi szczególnej odpowiedzialności wynikającej z posiadania tego rodzaju wiedzy i dążą do jej uzyskania jedynie w takim zakresie, w jakim jest to niezbędne dla wykonywania czynności zawodowych.
- 3) Pracownicy dbają o bezpieczeństwo małoletnich podczas pobytu w placówce. Szanują autonomię małoletniego oraz jego rodziny.
- 4) Pracownicy wspierają małoletnich w pokonywaniu trudności. Pomoc ta uwzględnia: umiejętności rozwojowe, możliwości małoletnich wynikające z niepełnosprawności/ specjalnych potrzeb edukacyjnych.
- 5) Pracownicy podejmują działania wychowawcze mające na celu kształtowanie prawidłowych postaw małoletnich. Uznają, że pierwszymi i głównymi wychowawcami małoletnich są ich rodzice/ opiekunowie prawni.
- 6) Zasady bezpiecznych relacji personelu z małoletnimi obowiązują wszystkich pracowników i praktykantów.

2. Zasady komunikacji z małoletnim. Personel:

- 1) Komunikuje się z małoletnimi w sposób konstruktywny, budujący relacje, a nie hierarchię zależności oraz nieufność i wrogość.
- 2) W komunikacji z małoletnimi pracownik zachowuje spokój, cierpliwość i szacunek. Okazuje też zrozumienie dla trudności i problemów dzieci.
- 3) Słucha uważnie małoletniego, udziela mu odpowiedzi adekwatnych do jego wieku i danej sytuacji.
- 4) Reaguje wg zasad konstruktywnej krytyki na każde obraźliwe, niewłaściwe, dyskryminacyjne zachowanie lub słowa małoletnich oraz na wszelkie formy zastraszania i nietolerancji wśród nich.
- 5) Daje każdemu małoletniemu prawo do odczuwania i mówienia o swoich emocjach, do wyrażania własnego zdania oraz prawo do bycia wysłuchanym przez pracowników placówki.
- 6) Nie zawstydzają, nie upokarzają, nie lekceważą i nie obrażają małoletnich.
- 7) Nie wyrażają dezaprobaty wobec jego postępów w sposób obniżający poczucie własnej wartości małoletniego.
- 8) W Centrum stosuje się zasady komunikacji służącej rozwiązywaniu konfliktów i utrzymywaniu świadomej dyscypliny.
- 9) W rozwiązywaniu konfliktów pracownicy Centrum stosują następujące zasady konstruktywnej komunikacji:
 - a. nie oceniają, nie uogólniają, nie interpretują, nie dają „dobrych rad”, nie moralizują,

- b. wysłuchują, stosują komunikaty „JA”, upewniają się, czy dobrze rozumieją swojego rozmówcę,
 - c. oddzielają problem od osoby, wyrażają brak akceptacji dla zachowania a nie człowieka,
 - d. skupiają swoją uwagę na rozmówcy, koncentrują się na tym co mówi,
 - e. okazują rozmówcy szacunek,
 - f. mówią wprost – otwarcie udzielają konkretnych informacji zwrotnych.
- 10) W komunikacji z małoletnim podczas rozwiązywaniu konfliktów pracownicy placówki wystrzegają się:
- a. osądzania, krytykowania, wyzywania, rozkazywania, oskarżania, grożenia, odwracania uwagi,
 - b. błędu nadmiernej generalizacji (zamiast mówić o konkretnych sytuacjach i konkretnych przyczynach irytacji, złości, przypisują pewne zdarzenia stałym cechom osób/osoby),
 - c. niewłaściwego zrozumienia intencji rozmówcy,
 - d. niespójności komunikatu werbalnego z niewerbalnym.
- 11) W procesie rozwiązywania konfliktu personel Centrum dba o komunikację dającą małoletniemu poczucie bezpieczeństwa emocjonalnego i psychospołecznego, chroniącą go od poczucia, że rozwiązanie konfliktu jest dla niego krzywdzące i rodzi poczucie niesprawiedliwości, zlekceważenia czy odrzucenia.
- 12) Przy każdej rozmowie o charakterze indywidualnym, na życzenie małoletniego zapewniona jest obecność innej osoby dorosłej.

3. Zasady zakazu stosowania przemocy pracowników wobec małoletniego w jakiegokolwiek formie, w tym nawiązywania relacji o charakterze seksualnym:

- 1) Kontakty pracowników z małoletnimi nie łamią obowiązującego prawa, ustalonych norm i zasad. Małoletni są sprawiedliwie traktowani. Pracownicy nie dzielą ich i nie dyskryminują (ze względu na pochodzenie, poczucie tożsamości, wiek, płeć, status materialny, wygląd zewnętrzny, wiedzę i umiejętności).
- 2) Pracownicy nie wykorzystują wobec małoletniego relacji władzy lub przewagi fizycznej (zastraszanie, przymuszanie, groźby).
- 3) Personel nie stosuje żadnej formy przemocy fizycznej wobec małoletniego.
- 4) Personel nie stosuje żadnej formy przemocy psychicznej wobec małoletniego.
- 5) Pracownicy nie naruszają nietykalności osobistej małoletniego. Nie zachowują się wobec małoletniego w sposób niestosowny, np. nie dotyka, nie głaszcze, nie poklepuje w sposób poufały, dwuznaczny np. w celu zaspokojenia własnych potrzeb seksualnych.
- 6) Pracownicy Centrum zobowiązani są:
 - a. kierować się zawsze swoim profesjonalnym osądem, słuchając, obserwując i odnotowując reakcję dziecka, pytając je o zgodę na kontakt fizyczny (np. przytulenie) i zachowując świadomość, że nawet przy jego dobrych intencjach taki kontakt może być błędnie zinterpretowany przez dziecko lub osoby trzecie,
 - b. być zawsze przygotowani na wyjaśnienie swoich działań,
 - c. zachować szczególną ostrożność wobec dziecka, które doświadczyło nadużycia i krzywdzenia, w tym seksualnego, fizycznego bądź zaniedbania; takie doświadczenia mogą czasem sprawić, że dziecko będzie dążyć do nawiązania niestosownych bądź nieadekwatnych fizycznych kontaktów z dorosłymi; w takich sytuacjach pracownik powinien reagować z wycuciem, jednak stanowczo i pomóc dziecku zrozumieć znaczenie osobistych granic.
- 7) Pracownikom placówki zabrania się:
 - a. bicia, szturchania, popychania oraz naruszania integralności fizycznej dziecka w jakiegokolwiek inny sposób,

- b. dotykania dziecka w sposób, który może być uznany za nieprzyzwoity lub niestosowny,
 - c. angażowania się w takie aktywności jak łaskotanie, udawane walki z dziećmi czy brutalne zabawy fizyczne.
- 8) W sytuacjach wymagających czynności pielęgnacyjnych i higienicznych wobec dziecka, pracownik zobowiązany jest unikać innego niż niezbędny kontakt fizyczny z dzieckiem. W każdej czynności pielęgnacyjnej i higienicznej, związanej z pomaganiem dziecku w ubieraniu się i rozbieraniu, jedzeniu, myciu, przewijaniu czy korzystaniu z toalety, pracownikowi powinna asystować druga osoba zatrudniona w Centrum.
- 9) Kontakt fizyczny z dzieckiem musi być jawny, nieukrywany, nie może wiązać się z jakąkolwiek gratyfikacją ani wynikać z relacji władzy. Jeśli pracownik będzie świadkiem jakiegokolwiek z wyżej opisanych zachowań i/lub sytuacji ze strony innych dorosłych lub dzieci, zobowiązany jest zawsze poinformować o tym osobę odpowiedzialną (np. dyrektora, koordynatora) i/lub postępować zgodnie z obowiązującą procedurą interwencji.
- 10) Pracownicy nie stosują naruszających godność małoletniego wypowiedzi o podtekście seksualnym, nie nawiązuje w wypowiedziach do aktywności bądź atrakcyjności seksualnej, w tym:
- a. komentarzy na temat ciała/ wyglądu/ ubioru z podtekstem seksualnym,
 - b. dyskryminujących komentarzy odnoszących się do płci,
 - c. wulgarnych lub niestosownych dowcipów i żartów, itp.,
 - d. nie pisze do małoletnich wulgarnych lub dwuznacznych smsów, emaili,
 - e. nie publikuje żadnych prywatnych zdjęć ani innych informacji o małoletnich i ich rodzinach w osobistych mediach społecznościowych, np. Facebooku, bez zgody zainteresowanych stron,
 - f. nie wdaje się w prywatne rozmowy z małoletnim w mediach społecznościowych, nie zamieszcza komentarzy i nie udostępnia zdjęć, w jakimkolwiek podtekście lub kontekście erotycznym, które mogłyby małoletniemu wyrządzić krzywdę.
- 11) Nie zmusza małoletniego do odbycia jakiejkolwiek aktywności o charakterze seksualnym.
- 12) Nie prowokuje nieodpowiednich kontaktów z małoletnimi.
- 13) Personel zachowuje szczególną ostrożność wobec małoletnich, którzy doświadczyli krzywdzenia, w tym seksualnego, krzywdzenia fizycznego bądź zaniedbania. Jeżeli ci małoletni podejmą próby nawiązania niestosownych bądź nieadekwatnych fizycznych kontaktów z dorosłymi, pracownik reaguje z wyczuciem, jednak stanowczo, a także pomaga im zrozumieć znaczenie osobistych granic.
- 14) Pracownik równoważy potrzebę wsparcia z prawem małoletnich do prywatności, np. nie otacza małoletnich osobistą opieką, której nie potrzebują.
- 15) Stale nadzoruje małoletnich, każdorazowo upewniając się, że warunki, w których przebywają w placówce są bezpieczne.
- 4. Zasady nawiązywania kontaktu z małoletnimi w godzinach pracy, za pomocą kanałów służbowych oraz w celach wychowawczych:**
- 1) Kontaktując się z małoletnim pracownik traktuje go podmiotowo.
 - 2) Kontakt z małoletnim nigdy nie może być niejawnym bądź ukrywanym, nie może wiązać się z jakąkolwiek gratyfikacją ani wynikać z relacji władzy.
 - 3) Co do zasady kontakt z małoletnimi powinien odbywać się wyłącznie w godzinach pracy i dotyczyć celów mieszczących się w zakresie obowiązków pracowniczych.
 - 4) Pracownik nie zaprasza małoletnich do swojego miejsca zamieszkania, nie spotyka się z nimi prywatnie poza godzinami pracy.
 - 5) Personel nie nawiązuje kontaktów z małoletnimi poprzez przyjmowanie bądź wysyłanie do nich zaproszeń w mediach społecznościowych. Nie kontaktuje się z nimi poprzez prywatne

kanały komunikacji (prywatny telefon, email, komunikatory, profile w mediach społecznościowych).

- 6) Jeśli zachodzi taka konieczność, właściwą formą komunikacji z małoletnimi poza godzinami pracy są kanały służbowe (email, telefon służbowy), a rodzice/ opiekunowie prawni małoletnich muszą wyrazić zgodę na taki kontakt.
- 7) Utrzymywanie relacji towarzyskich lub rodzinnych (jeśli małoletni i rodzice/ opiekunowie małoletnich są osobami bliskimi dla członka personelu) wymaga zachowania poufności wszystkich informacji dotyczących innych małoletnich, ich rodziców/ opiekunów.

III. Zasady bezpiecznych relacji między małoletnimi w Powiatowym Centrum Rozwoju Edukacji w Hławie, a w szczególności działania niedozwolone.

1. Zasady bezpiecznych relacji między małoletnimi:

- 1) Małoletni mają prawo do przebywania w bezpiecznym środowisku. Personel placówki chroni małoletnich i zapewnia im bezpieczeństwo.
- 2) Małoletni uznają prawo innych małoletnich do odmienności i zachowania tożsamości ze względu na: pochodzenie etniczne, geograficzne, narodowe, religię, status ekonomiczny, cechy rodzinne, wiek, płeć, orientację seksualną, cechy fizyczne, niepełnosprawność. Nie naruszają praw innych małoletnich – nikogo nie dyskryminują ze względu na jakąkolwiek jego odmiennosc.
- 3) Zachowanie i postępowanie małoletnich wobec kolegów/ innych osób nie narusza ich poczucia godności/wartości osobistej.
- 4) Małoletni mają prawo do własnych poglądów, ocen i spojrzenia na świat oraz wyrażania ich, pod warunkiem, że sposób ich wyrażania wolny jest od agresji i przemocy oraz nikomu nie wyrządza krzywdy.
- 5) Kontakty między małoletnimi powinny cechować się wysoką kulturą osobistą, np. poprzez używanie zwrotów grzecznościowych, uprzejmość, życzliwość, poprawny, wolny od wulgaryzmów język, wyrażanie sądów i opinii w sposób, który nikogo nie obraża i nie krzywdzi.
- 6) Małoletni budują wzajemne relacje poprzez wzajemne zrozumienie oraz konstruktywne, bez użycia siły rozwiązywanie problemów i konfliktów między sobą. Akceptują i szanują siebie nawzajem.
- 7) Małoletni okazują zrozumienie dla trudności i problemów kolegów/ koleżanek. Nie kpią, nie szydzą z ich słabości, nie wyśmiewają ich, nie krytykują.
- 8) Bez względu na powód, małoletni nie mają prawa stosować słownej, fizycznej i psychicznej agresji i przemocy wobec swoich kolegów i koleżanek.
- 9) Małoletni mają obowiązek przeciwstawiania się wszelkim przejawom brutalności i wulgarności, których są świadkami lub uczestnikami oraz informowania pracowników placówki o zaistniałych zagrożeniach.
- 10) Małoletni korzystający z oferty placówki znają obowiązujące w niej procedury bezpieczeństwa – wiedzą, jak zachowywać się w sytuacjach, które zagrażają ich bezpieczeństwu lub bezpieczeństwu innych osób, gdzie i do kogo dorosłego mogą się w Centrum zwrócić o pomoc.

2. Niedozwolone zachowania małoletnich w placówce:

- 1) Stosowanie agresji i przemocy, w tym cyberprzemocy wobec innych małoletnich.
- 2) Stwarzanie niebezpiecznych sytuacji w placówce, np. przynoszenie ostrych narzędzi, innych niebezpiecznych przedmiotów i substancji (środków pirotechnicznych, łańcuchów, noży, zapalniczek), używanie ognia na terenie placówki.
- 3) Nieuzasadnione, bez zgody pracownika opuszczanie sali.
- 4) Celowe nieprzestrzeganie zasad bezpieczeństwa podczas zajęć organizowanych w placówce. Celowe zachowania zagrażające zdrowiu bądź życiu.

- 5) Uleganie nałogom, np. palenie papierosów, picie alkoholu. Rozprowadzanie i stosowanie narkotyków/ środków odurzających.
- 6) Używanie wulgaryzmów lub inne niestosowne odzywianie się do osób znajdujących się na terenie Centrum.
- 7) Celowe niszczenie lub nieszanowanie własności innych osób oraz własności placówki.
- 8) Kradzież/ przywłaszczenie własności innych osób oraz własności placówki.
- 9) Wyłudzenie pieniędzy lub innych rzeczy od kolegów/ koleżanek.
- 10) Szykanowanie małoletnich lub innych osób w placówce z powodu odmienności przekonań, religii, światopoglądu, płci, poczucia tożsamości, pochodzenia, statusu ekonomicznego i społecznego, niepełnosprawności, wyglądu.
- 11) Brak reakcji na niewłaściwe zachowania kolegów (bicie, wyzywanie, dokuczanie).
- 12) Fotografowanie lub filmowanie zdarzeń z udziałem innych małoletnich bez ich zgody.
- 13) Upublicznianie materiałów i fotografii bez zgody obecnych na nich osób.

IV. Zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do sieci Internetu oraz ochrony małoletnich przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami z sieci.

1. Zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do Internetu:

- 1) Obowiązkiem prawnym Centrum jest takie wykorzystanie sieci internetowej, które będzie adekwatne do poziomu dojrzałości poznawczej i emocjonalno – społecznej małoletniego oraz nie będzie mu szkodzić ani zagrażać jego rozwojowi psychofizycznemu.
- 2) Do potencjalnych zagrożeń płynących z użytkowania sieci należy zaliczyć:
 - a. dostęp do treści niezgodnych z celami wychowania i edukacji (narkotyki, przemoc, pornografia, hazard),
 - b. działalność innych użytkowników zagrażająca dobru małoletniego.
- 3) Na terenie Centrum obowiązują zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do Internetu:
 - c. małoletni nie mają dostępu do infrastruktury sieciowej Centrum,
 - d. sieć jest monitorowana w taki sposób, aby możliwe było zidentyfikowanie sprawców ewentualnych nadużyć,
 - e. rozwiązania organizacyjne na poziomie placówki bazują na aktualnych standardach bezpieczeństwa korzystania z sieci,
 - f. na wszystkich komputerach z dostępem do Internetu na terenie placówki jest zainstalowane oraz systematycznie aktualizowane oprogramowanie antywirusowe, antyspamowe i firewall.
- 4) W Centrum zatrudniony jest pracownik odpowiedzialny za bezpieczeństwo sieci na podstawie odrębnej umowy zlecenia. Do jego obowiązków m. in. należy zabezpieczenie sieci internetowej placówki przed niebezpiecznymi treściami poprzez instalację i aktualizację odpowiedniego oprogramowania.
- 5) Pracownicy posiadają indywidualny login i hasło, umożliwiające korzystanie z komputera na terenie placówki. Pracownicy zachowuje login i hasło w tajemnicy.
- 6) Użytkownikowi komputera zabrania się:
 - a. instalowania oprogramowania oraz dokonywania zmian w konfiguracji oprogramowania zainstalowanego w systemie,
 - b. usuwania cudzych plików, odinstalowania programów, dekompletowania sprzętu.

2. Zasady korzystania przez małoletnich z telefonów komórkowych oraz innych urządzeń elektronicznych na terenie placówki:

- 1) Małoletni ma prawo korzystać na terenie placówki z telefonu komórkowego oraz innych urządzeń elektronicznych zgodnie z ustalonymi w placówce zasadami.
- 2) Przez pojęcie *telefon komórkowy* rozumie się także smartfon, urządzenie typu smartwatch, itp.

- 3) Przez pojęcie *inne urządzenia elektroniczne* rozumie się także tablet, odtwarzacz muzyki, dyktafon, kamerę, aparat cyfrowy, słuchawki, itp.
 - 4) Małoletni przynoszą do placówki telefony komórkowe oraz inny sprzęt elektroniczny na własną odpowiedzialność, za zgodą rodziców/opiekunów prawnych.
 - 5) Placówka nie ponosi odpowiedzialności za zaginięcie lub zniszczenie czy kradzież sprzętu, o którym mowa w pkt 4).
 - 6) Małoletni nie mogą korzystać z telefonu komórkowego oraz innych urządzeń elektronicznych z dostępem do Internetu podczas zajęć w placówce, w których uczestniczą. Małoletni ma obowiązek wyłączyć lub wyciszyć telefon (bez wibracji).
 - 7) Na terenie Centrum zakazuje się małodetnim filmowania, fotografowania oraz utrwalania dźwięku na jakichkolwiek nośnikach cyfrowych.
 - 8) W szczególnych przypadkach nagrywanie zajęć realizowanych w Centrum oraz utrwalanie ich w jakikolwiek sposób możliwe jest wyłącznie po uzyskaniu zgody dyrektora placówki lub pracownika prowadzącego zajęcia.
 - 9) Nagrywanie dźwięku i obrazu za pomocą telefonu, lub innych urządzeń jest możliwe jedynie za zgodą osoby nagrywanej lub fotografowanej. Niedopuszczalne jest nagrywanie lub fotografowanie sytuacji niezgodnych z powszechnie przyjętymi normami etycznymi i społecznymi oraz przesyłanie treści obrażających inne osoby.
- 3. Zasady postępowania w przypadku naruszenia przez małodetnich zasad korzystania z telefonów i innych urządzeń elektronicznych na terenie Centrum:**
- 1) W przypadku powtarzającego się naruszenia przez małodetniego zasad używania telefonów komórkowych na terenie placówki nauczyciel prowadzący zajęcia z małodetnim informuje o tym fakcie rodziców/ prawnych opiekunów małodetniego i wspólnie z nimi ustala plan dalszego postępowania.
- 4. Zasady ochrony małodetnich przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami z sieci:**
- 1) Placówka podejmuje działania zabezpieczające małodetnich przed łatwym dostępem do tych treści z sieci, które mogą zagrażać ich prawidłowemu rozwojowi.
 - 2) Pod pojęciem *treści szkodliwe i zagrożenia z sieci* rozumiane są:
 - a. treści szkodliwe, niedozwolone, nielegalne i niebezpieczne dla zdrowia (pornografia, treści obrażające przemoc, promujące działania szkodliwe dla zdrowia i życia dzieci, popularyzujące ideologię faszystowską i działalność niezgodną z prawem, nawołujące do samookaleczeń i samobójstw, korzystania z narkotyków),
 - b. treści stwarzające niebezpieczeństwo werbunku małodetnich do organizacji nielegalnych i terrorystycznych,
 - c. różne formy cyberprzemocy, np. nękanie, straszenie, szantażowanie z użyciem sieci, publikowanie lub rozsyłanie ośmieszających, kompromitujących informacji, zdjęć, filmów z użyciem sieci oraz podszywanie się w sieci pod kogoś wbrew jego woli.
 - 3) Podstawowe działania zabezpieczające małodetnich przed dostępem do treści szkodliwych i zagrożeń z sieci na terenie placówki:
 - a. monitorowanie działania i aktualizowanie programu antywirusowego, zapory sieciowej, stosowanie filtrów antyspamowych,
 - b. instalowanie aplikacji filtrujących na każdym komputerze wykorzystywanym do prowadzenia zajęć,
 - c. prowadzenie działań profilaktycznych, propagujących zasady bezpiecznego korzystania z sieci oraz uświadamiających zagrożenia płynące z użytkowania różnych technologii komunikacyjnych.
 - 4) Podejmowanie interwencji w każdym przypadku ujawnienia lub podejrzenia cyberprzemocy lub ujawnienia niebezpiecznych treści, która obejmuje:
 - a. ustalenie okoliczności zdarzenia,
 - b. zabezpieczenie dowodów,

- c. poinformowanie o sytuacji rodziców/ opiekunów małoletnich,
- d. objęcie pomocą psychologiczną – pedagogiczną poszkodowanego małoletniego i osoby stosującej przemoc,
- e. powiadomienie policji, gdy sprawa jest poważna, zostało złamane prawo lub tożsamość sprawcy nie jest nikomu znana.

V. Zasady ochrony wizerunku małoletnich:

1. Placówka uznając prawo małoletniego do prywatności i ochrony dóbr osobistych, zapewnia ochronę wizerunku małoletniego.
2. Wizerunek podlega ochronie na podstawie przepisów zawartych w Kodeksie cywilnym, w ustawie o prawie autorskim o prawach pokrewnych, a także na podstawie ustawy o ochronie danych osobowych (RODO) – jako tzw. dana szczególnej kategorii przetwarzania.
3. Upublicznianie wizerunku małoletniego do 16 lat, utrwalonego w jakiegokolwiek formie (fotografia, nagranie audiowideo) wymaga wyrażenia zgody osoby sprawującej władzę rodzicielską lub opiekę nad dzieckiem (wymóg art. 8 RODO).
4. Osoba małoletnia powyżej 16 roku życia ma prawo do wyrażenia zgody samodzielnie.
5. Zgody, o których mowa w pkt 3 i 4 są wyrażane w formie pisemnej – wyraźne i niedorozumiane. Zgody opisane powyżej są jednocześnie zgodami na rozpowszechnianie wizerunku małoletniego wskazaną w art. 81 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych.
6. Rodzice/ opiekunowie małoletniego lub małoletni powyżej 16. roku życia wyrażając zgodę na upublicznienie wizerunku małoletniego, określają precyzyjnie miejsca i kanały upubliczniania wizerunku, kontekst, w jakim wizerunek będzie wykorzystany, a także okres upublicznienia.
7. Osoba wyrażająca zgodę otrzymuje klauzulę informacyjną o zasadach przetwarzania danych osobowych w formie wizerunku małoletniego oraz jest informowana przez osobę reprezentującą administratora danych osobowych o przysługujących prawach, w tym prawie do wycofania zgody oraz innych, zgodnie z art. 5 RODO.
8. Jeżeli wizerunek małoletniego stanowi jedynie szczegół całości, takiej jak zgromadzenie, krajozraz, publiczna impreza, zgoda rodziców/ opiekunów lub małoletniego powyżej 16 roku życia na utrwalanie wizerunku nie jest wymagana. Zabrania się umieszczania informacji pozwalających ustalić tożsamość osób ujętych na zdjęciu lub innej formie publikacji.
9. Pracownikowi Centrum nie wolno umożliwiać przedstawicielom mediów utrwalania wizerunku małoletniego (filmowanie, fotografowanie, nagrywanie głosu) na terenie instytucji bez pisemnej zgody rodzica/ opiekuna małoletniego.
10. Niedopuszczalne jest podanie przedstawicielowi mediów danych kontaktowych do rodziców/ opiekunów małoletniego.
11. Pracownik Centrum może wykorzystać w celach szkoleniowych lub edukacyjnych utrwalony materiał z udziałem małoletnich tylko z zachowaniem ich anonimowości oraz w sposób uniemożliwiający identyfikację małoletniego, za zgodą dyrektora placówki.

VI. Zasady ochrony danych osobowych małoletnich:

1. W Centrum jest wdrożona *Dokumentacja ochrony danych osobowych oraz Polityka Zarządzania Ryzykiem w procesie przetwarzania danych osobowych* oraz powołano Inspektora ochrony danych.
2. Dokumentacja RODO została opracowana zgodnie z wymogami rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 Europejskiego i Rady (UE) nr 2016/679 z 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. Urz. UE L z 2016 r. 119, s. 1 ze zm.) oraz ustawy z dnia 10 maja 2018r. o ochronie danych osobowych (t. j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1781) z uwzględnieniem zasad:

- a. zasady zgodności z prawem, rzetelności i przejrzystości,
 - b. zasady ograniczenia celu przetwarzania danych,
 - c. zasada minimalizacji danych,
 - d. zasada prawidłowości danych,
 - e. zasady ograniczenia przechowania danych,
 - f. zasady integralności i poufności danych,
 - g. zasady rozliczalności.
3. Osoby upoważnione do przetwarzania danych osobowych małoletnich i ich rodziców/ opiekunów prawnych posiadają upoważnienie do przetwarzania danych osobowych na podstawie art. 6 i 9 RODO.
 4. Każdy pracownik posiadający dostęp do danych osobowych złożył pisemne oświadczenie o znajomości i stosowaniu *Polityki Ochrony Danych Osobowych* i *Regulaminu Ochrony Danych Osobowych*.
 5. Rodzice / opiekunowie prawni małoletnich są informowani o przetwarzaniu danych osobowych małoletnich w formie klauzuli informacyjnej.
 6. Dyrektor Centrum wdrożył odpowiednie środki techniczne i organizacyjne w celu zapewnienia bezpieczeństwa przetwarzania danych osobowych.
 7. Dane osobowe małoletnich zarejestrowane w formie pisemnej (teczki indywidualne dzieci/ uczniów, dzienniki zajęć, opinie, orzeczenia, zaświadczenia) oraz inna dokumentacja pisemna zawierająca dane osobowe małoletnich jest chroniona w zamkniętych szafach z ograniczonym dostępem do pomieszczeń ich przechowywania (archiwum, punkt informacyjny, sekretariat, gabinety specjalistów).
 8. W Centrum wdrożono odpowiednią procedurę postępowania na wypadek wystąpienia naruszenia ochrony danych osobowych.
 9. Dane osobowe małoletnich udostępniane są wyłącznie podmiotom uprawnionym do ich uzyskania.
 10. Dane osobowe umieszczone w Niebieskiej Karcie „A” udostępniane są zespołowi interdyscyplinarnemu, powołanemu w trybie ustawy z dnia 9 marca 2023 r.o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

Rozdział 4

Zasady i procedury podejmowania interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletniego w Powiatowym Centrum Rozwoju Edukacji w Iławie

I. Zasady i procedury podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia stosowania lub stosowania przemocy domowej

1. Definicja przemocy domowej

- 1) Pod pojęciem *przemoc domowa* – należy rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:
 - a. narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
 - b. naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
 - c. powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
 - d. ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
 - e. istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

2. Rodzaje przemocy domowej

- 1) **Przemoc fizyczna** – to każde intencjonalne działanie sprawcy, mające na celu przekroczenie granicy ciała małoletniego. Często powoduje różnego rodzaju urazy.
- 2) **Przemoc psychiczna** („maltretowanie psychiczne”¹⁾) – to powtarzający się wzorec zachowań opiekuna lub skrajnie drastyczne wydarzenie (lub wydarzenia), które powodują u małoletniego poczucie, że jest nic nie wart, zły, niekochany, niechciany, zagrożony i że jego osoba ma jakąkolwiek wartość jedynie wtedy, gdy zaspokaja potrzeby innych.
 - a. Wyróżnia się sześć form maltretowania psychicznego:
 - odtrącanie (werbalne i niewerbalne wrogie odrzucanie lub poniżanie),
 - zastraszanie,
 - wyzyskiwanie/ przekupstwo,
 - odmowa reakcji emocjonalnych (ignorowanie potrzeb małoletniego, nieokazywanie pozytywnych uczuć, brak emocji w interakcji z małoletnim),
 - izolowanie (odmawianie małoletniemu kontaktów z rówieśnikami i dorosłymi),
 - zaniechanie rozwoju umysłowego, nauki, zdrowia, opieki medycznej,
 - b. Krzywdzenie psychiczne małoletniego to kategoria, w której najczęściej nie ma widocznych dowodów winy sprawcy,
 - c. Występują natomiast u małoletniego objawy jako konsekwencja tego rodzaju przemocy. Podstawowym narzędziem zatrzymania przemocy psychicznej jest praca z rodziną, która odbywać się może w ramach procedury „Niebieskie Karty”.
- 3) **Przemoc seksualna** – według Światowej Organizacji Zdrowia przemoc seksualna to zaangażowanie małoletniego w aktywność seksualną, której nie jest on lub ona w stanie w pełni zrozumieć i udzielić na nią świadomej zgody, naruszająca prawo i obyczaje danego społeczeństwa. Z wykorzystywaniem seksualnym mamy do czynienia wtedy, gdy występuje ono pomiędzy dzieckiem a dorosłym lub dzieckiem i innym dzieckiem, w sytuacji zależności, jeśli te osoby ze względu na wiek bądź stopień rozwoju pozostają w stosunku opieki, zależności, władzy. Celem takiej aktywności jest zaspokojenie potrzeb innej osoby.
 - a. Aktywność taka może obejmować:
 - nakłanianie lub zmuszanie małoletniego do udziału w jakichkolwiek prawnie zabronionych czynnościach seksualnych,
 - wykorzystywanie małoletniego do prostytucji lub innych nielegalnych praktyk seksualnych,
 - wykorzystywanie małoletniego do produkcji przedstawień i materiałów pornograficznych.
- 4) **Zaniechanie** – to jedna z form krzywdzenia małoletniego polegająca na incydentalnym, bądź chronicznym niezaspokajaniu jego potrzeb oraz nierespektowaniu podstawowych praw, powodująca zaburzenia jego zdrowia, a także generująca trudności rozwojowe (*za prof. Marią Kolankiewicz*). Ta forma przemocy wskazuje na potrzebę szerszej diagnozy systemu rodzinnego pod kątem wydolności wychowawczej rodziców.

3. Rozpoznawanie przemocy domowej stosowanej wobec małoletniego

- 1) Sposoby rozpoznawanie przemocy wobec małoletniego:
 - a. ujawnienie przez małoletniego przemocy domowej,
 - b. pozyskanie informacji od osoby będącej bezpośrednim świadkiem przemocy,
 - c. analiza objawów krzywdzenia występujących u małoletniego w trakcie diagnozy psychologiczno – pedagogiczno – logopedycznej lub prowadzonych w Centrum zajęć.

¹⁾ Za definicją Amerykańskiego Stowarzyszenia Profesjonalistów Przeciwdziałających Krzywdzeniu Dzieci

- 2) Ujawnienie przez małoletniego przemocy w rodzinie ma miejsce wtedy, kiedy małoletni poinformuje pracownika placówki o tym, że doznaje jednej lub kilku jednocześnie form przemocy ze strony swoich najbliższych.
 - 3) Fakt ujawnienia przemocy nie podlega ocenie uwiarygadniającej ze strony pracownika Centrum, wymaga zareagowania.
- 4. Informacje od osoby będącej bezpośrednim świadkiem przemocy w rodzinie**
- 1) Informacje o krzywdzeniu małoletniego mogą pochodzić od bezpośrednich świadków przemocy, np. od rodzica niekrzywdzącego, rodzeństwa, kolegi, koleżanki, sąsiada, osoby z dalszej rodziny małoletniego, przypadkowego świadka przemocy.
 - 2) W każdym przypadku informacje o przemocy wobec małoletniego wskazywane jako fakty, a nie domniemania, należy potraktować z pełną odpowiedzialnością i zareagować zgodnie z obowiązującymi zasadami wskazanymi w niniejszej procedurze.
 - 3) Podobnie jak w przypadku ujawnienia przemocy przez małoletniego, pracownik nie dokonuje oceny wiarygodności podawanych informacji. Zobowiązany jest do zareagowania na taki sygnał.
- 5. Zgłaszanie przemocy domowej przez małoletniego**
- 1) Każdy małoletni może zgłosić ustnie lub pisemnie, dowolnej osobie, do której ma zaufanie, będącej pracownikiem placówki, fakt stosowania wobec niego przemocy domowej.
 - 2) Zgłoszenie doznawanej krzywdy przez małoletniego może nastąpić w bezpośredniej rozmowie, SMS-em, drogą elektroniczną, telefoniczną lub inną dostępną, w każdym czasie.
 - 3) W przypadku małoletniego obcojęzycznego lub mającego trudności w mowie i piśmie, osoba, do której zgłosił się małoletni zapewnia pomoc w nawiązaniu komunikacji poprzez skorzystanie z pomocy osoby władającej językiem obcym lub zapewnia komunikację w innych formach, np. poprzez wykorzystanie alternatywnych i wspomagających metod komunikacji (AAC).
 - 4) Osoba, która powzięła informację od krzywdzonego małoletniego podejmuje w pierwszej kolejności działania mające na celu zatrzymanie krzywdzenia małoletniego.
 - 5) W przypadku zagrożenia życia małoletniego, po przekazaniu informacji dyrektorowi Centrum, zawiadamia w trybie pilnym odpowiednie służby porządkowe – Policję o zagrożeniu życia małoletniego i pogotowie ratunkowe.
 - 6) W przypadkach niewymagających podejmowania nagłych interwencji, osoba, która powzięła informację postępuje zgodnie z procedurą obowiązująca w placówce.
- 6. Zgłaszanie podejrzenia krzywdzenia przez dziecko, będące świadkiem przemocy rówieśniczej**
- 1) Dziecko powinno jak najszybciej powiadomić dorosłego pracownika Centrum, informując także o swoich podejrzeniach, że któryś z małoletnich doznaje przemocy.
 - 2) Jeśli zdarzenie jest niebezpieczne, a w pobliżu nie ma nikogo dorosłego, bezzwłocznie należy zadzwonić pod numer alarmowy 112.
 - 3) Osobie poszkodowanej powinno się okazać wsparcie poprzez życzliwe słowa, okazywanie empatii i wyrażanie dezaprobaty dla osób stosujących przemoc, absolutnie nie przyłączając się do dokuczania i rozpowszechniania przemocy/ krzywdzenia.
- 7. Zgłaszanie przemocy domowej przez pracownika Centrum**
- 1) Każdy pracownik placówki, który zauważy lub podejrzewa u małoletniego symptomy krzywdzenia, jest zobowiązany zareagować – jeśli to konieczne, udzielić pierwszej pomocy.
 - 2) Pracownik w trybie pilnym przekazuje informację o zaobserwowanym zdarzeniu osobie upoważnionej przez dyrektora do przyjmowania zgłoszeń, dołączając pisemną notatkę zawierającą istotne informacje dotyczące: wyglądu, stanu, dolegliwości oraz zachowania małoletniego cytaty jego wypowiedzi oraz podjęte działania.
 - 3) Osoba upoważniona do prowadzenia spraw związanych z przemocą wobec małoletnich wraz

z osobą zgłaszającą wypełniają tzw. Kartę zgłoszenia – **załącznik 1**. Na karcie podpisują się: osoba upoważniona/ dyrektor i osoba zgłaszająca.

8. Zgłaszanie przemocy domowej przez osoby z zewnątrz

- 1) Osoba, która jest świadkiem stosowanej przemocy domowej wobec małoletniego ma prawo do zgłoszenia w Centrum podejrzenia stosowania przemocy lub zaistnienia przemocy.
- 2) W celu zgłoszenia stosowanej wobec małoletniego przemocy domowej ww. osoba jest obowiązana dokonać zgłoszenia bezpośredniego dyrektorowi lub Koordynatorowi.
- 3) Osoba zgłaszająca przemoc jest zobowiązana wylegitymować się dokumentem zawierającym fotografię oraz wskazać dane do kontaktu.
- 4) Zgłaszający przemoc domową jest informowany o zasadach przetwarzania udostępnionych przez niego danych osobowych oraz zasadach ich przetwarzania i bezpieczeństwa danych osobowych.
- 5) W przypadku zgłoszeń anonimowych, w tym telefonicznych do sekretariatu Centrum, pracownik sekretariatu sporządza notatkę z rozmowy telefonicznej i archiwizuje wydruk połączeń.
- 6) W sytuacji, jak w pkt 5, pracownik sekretariatu zawiadamia osobę upoważnioną przez dyrektora przyjmującą zgłoszenia o anonimowym zgłoszeniu, dołączając notatkę z rozmowy telefonicznej ze zgłaszającym lub wydruk ze skrzynki elektronicznej placówki.
- 7) Pracownik, do którego wpłynęło zgłoszenie podejrzenia stosowania przemocy lub jej stosowania wypełnia Kartę zgłoszenia – **załącznik nr 1**, w obecności – o ile to możliwe – osoby zgłaszającej i w trybie pilnym przekazuje ją Koordynatorowi. Na karcie podpisuje się osoba, do której wpłynęło zgłoszenie i osoba zgłaszająca.
- 8) W przypadkach anonimowych zgłoszeń stosowania przemocy wobec małoletniego podlega analizie i zdiagnozowaniu.
- 9) W przypadku, gdy zgłaszana przemoc zagraża życiu lub zdrowiu małoletniego, osoba pozyskująca taką wiedzę, jest obowiązana w trybie pilnym zawiadomić Policję.

9. Krzywdzenie dziecka/ małoletniego przez pracownika Powiatowego Centrum Rozwoju Edukacji w Iławie

- 1) Osoba, która uzyskała informację, że dziecko jest krzywdzone przez pracownika Centrum, przekazuje ją dyrektorowi placówki lub Koordynatorowi wraz ze sporządzoną notatką służbową. Notatka służbowa może mieć formę pisemną lub elektroniczną.
- 2) W przypadku, gdy zagrożone jest życie lub zdrowie dziecka, niezwłocznie przez osobę ujawniającą krzywdzenie powiadamiana jest alarmowo Policja, a w zgłoszeniu podawane są dane osoby zgłaszającej, dane dziecka oraz dane osoby podejrzanego o krzywdzenie, a także wszystkie znane fakty w sprawie. Osoba zawiadamiająca w tej sytuacji wypełnia również kartę zgłoszenia wg wzoru – **załącznik nr 1**.
- 3) Dyrektor natychmiast odsuwa pracownika od wszelkich form kontaktu z dziećmi (nie tylko pokrzywdzonym) do czasu wyjaśnienia sprawy i wzywa osobę, której dotyczy zgłoszenie na rozmowę wyjaśniającą, w której uczestniczy Koordynator oraz osoba wyznaczona do współpracy z koordynatorem w celu realizacji *Standardów ochrony małoletnich*, która protokołuje przebieg spotkania.
- 4) Jeżeli zgłoszono krzywdzenie ze strony Koordynatora, nie uczestniczy on w spotkaniu, o którym mowa w ust. 3.
- 5) Jeżeli zgłoszono krzywdzenie ze strony dyrektora Centrum, działania interwencyjne prowadzi Koordynator, przy współpracy z wyznaczonymi pracownikami.
- 6) Podczas spotkania omówiona zostaje sytuacja dziecka i zasadność podejrzeń, a także wypracowany zostaje sposób postępowania w tej sytuacji. W protokole ze spotkania zawarte zostają opracowane wnioski i postanowienia.
- 7) W przypadku potwierdzenia podejrzeń informuje o zdarzeniu rodziców dziecka krzywdzonego oraz pisemnie odpowiednie służby (Policję/ prokuraturę), składając zawiadomienie o

możliwości popełnienia przestępstwa. Opracowywany jest plan wsparcia małoletniego, z którym zapoznawane jest dziecko i jego rodzice/ prawni opiekunowie.

- 8) W przypadku ustalenia, że zachowania pracownika związane są np. ze stosowaniem krzyku w kierunku ucznia, albo niestosownych komentarzy, dyrektor placówki przeprowadza rozmowę dyscyplinującą z pracownikiem, a jeśli nie przyniesie ona skutków, podejmuje się kroki zgodne z kodeksem pracy i innymi przepisami prawa.

10. Dziecko molestowane seksualnie

- 1) Podstawa prawna: czyny zabronione i przepisy chroniące dzieci przed wykorzystywaniem seksualnym to m.in.:
 - a. art. 197 kodeksu karnego (dalej: kk) – zgwałcenie,
 - b. art. 198 kk – wykorzystanie seksualne dziecka na skutek jego bezradności i/lub niepoczytalności,
 - c. art. 199 kk – nadużycie stosunku zależności dziecka od innej osoby lub wykorzystanie krytycznego położenia dziecka w celach seksualnych,
 - d. art. 200 kk – kontakt seksualny z dzieckiem poniżej 15. roku życia,
 - e. art. 200a kk – grooming – nawiązywanie z dzieckiem do 15. roku życia kontaktu przy użyciu nowych technologii w celu spotkania i nakłonienia dziecka do obcowania płciowego lub w celu produkowania bądź utrwalania treści o charakterze pornograficznym za pomocą groźby, wprowadzenia dziecka w błąd, wyzyskania błędu albo wykorzystania jego niezdolności do należytego pojmowania sytuacji,
 - f. art. 202 § 3–5 kk – pornografia z udziałem dzieci.
- 2) W sytuacji podejrzenia, że małoletni został pokrzywdzony którymś z wymienionych w ust. 1 przestępstw, należy bezwzględnie zawiadomić organy ścigania o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę dziecka.
- 3) Zawiadomienie należy złożyć do instytucji właściwej ze względu na miejsce popełnienia przestępstwa. Zawiadomienie składa dyrektor Centrum.
- 4) Złożenie zawiadomienia powinno nastąpić nawet bez uzyskania zgody rodziców/ prawnych opiekunów dziecka pokrzywdzonego. Poinformowanie ich o działaniach Centrum zależy od woli placówki składającej zawiadomienie.
- 5) Wcześniej należy zorganizować spotkanie z rodzicami/ prawnymi opiekunami, którego celem będzie poinformowanie o uzyskanych informacjach lub o zaobserwowanych zachowaniach i wypowiedziach dziecka wskazujących na doświadczenie wykorzystywania seksualnego, a także wskazanie rodzicom/ prawnym opiekunom miejsc świadczących pomoc osobom pokrzywdzonych przestępstwem. Rodziców/ prawnych opiekunów należy poinformować o obowiązku podjęcia interwencji prawnej i wspólnie ustalić plan pomocy dziecku (zapewnienie mu bezpieczeństwa, udzielenie w placówce pomocy psychologiczno – pedagogicznej, ewentualne skierowanie do specjalistycznej placówki wsparcia). W sytuacji podejrzenia, że sprawcą wykorzystywania seksualnego dziecka jest jego rodzic/ prawny opiekun, do udziału w spotkaniu powinien być zaproszony rodzic/ prawny opiekun niekrzywdzący.

11. Wstępna ocena sytuacji osoby krzywdzonej

- 1) W każdym przypadku zgłoszenia krzywdzenia lub podejrzenia krzywdzenia małoletniego, dyrektor placówki angażuje Koordynatora wraz z zespołem współpracującym do wstępnego zdiagnozowania sytuacji osoby doznającej przemocy. Diagnoza powinna uwzględniać:
 - a. czynniki ryzyka i informacje świadczące o przemocy lub wykluczające ją,
 - b. ustalenie osoby krzywdzącej, relacje małoletniego z tą osobą,
 - c. informacje o zachowaniach pozostałych członków rodziny wobec małoletniego,
 - d. relacje małoletniego z osobą rodzica niekrzywdzącego,
 - e. informacje o osobach wspierających małoletniego,
 - f. informacje o innych czynnikach towarzyszących przemocy – np. uzależnieniu od alkoholu rodziców.

- 2) Zaleca się, by osoby wskazane w pkt 1 przeprowadziły rozmowę z osobą krzywdzoną i osobą zgłaszającą podejrzenie lub krzywdzenie małoletniego, a także z rodzicem /opiekunem „niekrzywdzącym”.
- 3) Wstępną diagnozę przeprowadza się z wykorzystaniem karty obserwacji i diagnozy, będącej **załącznikiem 14**, a w przypadku zaniedbania – kwestionariuszem diagnozującym oznaki zaniedbania – **załącznik 15**.
- 4) W przypadku uwiarygodnienia podejrzenia stosowania przemocy lub stwierdzenia jej wszczyna się procedurę „Niebieskie Karty”.

12. Zadania pracowników Centrum w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletniego w formie przemocy domowej

1. Każdy pracownik jest zobowiązany w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletniego podjąć działania:
 - a. w przypadku bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia – zawiadomić pogotowie ratunkowe i policję,
 - b. w przypadku zauważenia niepokojących symptomów, zgłosić to osobie upoważnionej przez dyrektora do przyjmowania zgłoszeń (koordynator, osoby współpracujące).
2. Zadania i obowiązki pracowników placówki

1) Dyrektor Centrum:

- a. w porozumieniu z Koordynatorem występuje do sądu rodzinnego i prokuratury, ośrodka pomocy społecznej z zawiadomieniem o zagrożeniu małoletniego krzywdzeniem,
- b. podpisuje wszystkie pisma wychodzące na zewnątrz w sprawach krzywdzenia dzieci,
- c. powołuje osoby do diagnozy i oceny ryzyka zagrożenia przemocą domową,
- d. organizuje pomoc psychologiczno – pedagogiczną dla osoby doznającej przemocy,
- e. określa zasady prowadzenia dokumentacji i jej archiwizowania,
- f. wydaje upoważnienia do dostępu do danych osobowych osobom biorącym udział w rozpoznawaniu przemocy domowej,
- g. współpracuje z instytucjami zewnętrznymi działającymi na rzecz wspierania i pomocy ofiarom przemocy domowej,
- h. zapewnia bezpieczeństwo i ochronę prawną pracownikom wszczynającym procedurę „Niebieskie Karty” oraz osobom doznającym krzywdy ze strony sprawców przemocy domowej.

2) Koordynator:

- a. odpowiada za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu,
- b. w sytuacji podejrzenia przemocy wobec małoletniego:
 - zbiera informacje o małoletnim w celu wstępnego zdiagnozowania jego sytuacji, w szczególności o tzw. czynnikach ryzyka, ponadto dane świadczące o przemocy lub wykluczające ją, kto jest sprawcą krzywdzenia i w jakiej relacji pozostaje z małoletnim, jak często i od jak dawna małoletni jest krzywdzony, informacje o zachowaniach pozostałych członków rodziny wobec małoletniego, relacjach jakie ma z osobą rodzica/ opiekuna niekrzywdzącego, o osobach wspierających go, informacje o innych czynnikach towarzyszących przemocy – np. uzależnieniu od alkoholu rodziców/ opiekunów,
 - dane te pozyskuje od: samego dziecka, rodziców dziecka, innych pracowników placówki,
- c. wszczyna procedurę „Niebieskie Karty”,
- d. przeprowadza we współpracy z wyznaczonymi do współpracy osobami (zespół) ocenę zagrożenia przemocą,
- e. współpracuje z dyrektorem placówki w podejmowaniu interwencji:

- informuje dyrektora Centrum o każdym przypadku podejrzenia przemocy w rodzinie,
 - gromadzi i przetrzymuje wszelką dokumentację,
 - f. monitoruje i konsultuje sytuację małoletniego poprzez kontakt z innymi nauczycielami Centrum – dbając jednocześnie o zapewnienie poufności i nie angażowanie osób nie związanych z pracą nad konkretnym przypadkiem,
 - g. informuje rodziców/ prawnych opiekunów o podjętych działaniach na rzecz małoletniego,
 - h. prowadzi we współpracy ze specjalistami dokumentację dotyczącą udzielanej pomocy psychologiczno – pedagogicznej (dokumentację badań i czynności).
- 3) Zespół/ osoby powołany do współpracy z koordynatorem:**
- a. odpowiada za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu,
 - b. wypełnia Kartę zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletniego, wszczyna procedurę „Niebieskie Karty” pod nieobecność koordynatora,
 - c. w sytuacji podejrzenia przemocy wobec małoletniego:
 - zbiera informacje o małoletnim w celu wstępnego zdiagnozowania jego sytuacji, w szczególności o tzw. czynnikach ryzyka, ponadto dane świadczące o przemocy lub wykluczające ją, kto jest sprawcą krzywdzenia i w jakiej relacji pozostaje z małoletnim, jak często i od jak dawna małoletni jest krzywdzony, informacje o zachowaniach pozostałych członków rodziny wobec małoletniego, relacjach jakie ma z osobą rodzica niekrzywdzącego, o osobach wspierających go, informacje o innych czynnikach towarzyszących przemocy – np. uzależnieniu od alkoholu rodziców/ opiekunów,
 - dane te pozyskuje od: samego dziecka, rodziców dziecka, innych pracowników placówki,
 - d. współpracuje z koordynatorem w podejmowaniu interwencji: informuje koordynatora o każdym przypadku podejrzenia przemocy w rodzinie,
 - e. monitoruje i konsultuje sytuację małoletniego poprzez kontakt z innymi nauczycielami Centrum – dbając jednocześnie o zapewnienie poufności i nie angażowanie osób nie związanych z pracą nad konkretnym przypadkiem,
- 4) Każdy pracownik pedagogiczny Centrum:**
- a. w sytuacji, gdy podejrzewa, że małoletni jest krzywdzony:
 - udziela bezpośredniej pomocy małoletniemu, jeśli zagrożone jest jego zdrowie lub życie (np. w sytuacji obrażeń na ciele) – organizuje pomoc medyczną wzywając karetkę pogotowia lub jeśli stan zdrowia dziecka nie kwalifikuje się do jej wezwania, wysyła wniosek do sądu rejonowego wydział rodzinny i nieletnich z prośbą o wydanie zgody na poddanie małoletniego badaniu lekarskiemu bez wiedzy i zgody rodziców i ewentualnie (także jeśli uzyskanie zgody nie jest możliwe natychmiast) – odprowadza małoletniego do lekarza pediatry prosząc o dokonanie opisu stanu dziecka (zaświadczenie może być dowodem w sprawie o krzywdzenie),
 - kontaktuje się z Koordynatorem przekazując mu informacje o swoich obserwacjach,
 - b. wypełnia Kartę zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletniego,
 - c. prowadzi wnikliwe obserwacje małoletniego w trakcie diagnozy lub na prowadzonych zajęciach, a swoje spostrzeżenia zapisuje i włącza do indywidualnej dokumentacji dziecka,
 - d. współpracuje z wyznaczonymi do tego osobami/ zespołem, ustalając plan pomocy małoletniemu,
 - e. systematycznie monitoruje sytuację małoletniego obserwując ewentualne zmiany jego zachowania, zamieszczając opisy w indywidualnej dokumentacji dziecka,

f. udziela małoletniemu wsparcia na wszystkich etapach pomocy.

5) Wolontariusze, praktykanci w sytuacji, gdy podejrzewają, że małoletni jest krzywdzony:

- a. kontaktują się z osobą upoważnioną do przyjmowania zgłoszeń, przekazując informacje o swoich podejrzeniach i obserwacjach oraz dołączają Kartę zgłoszenia podejrzenia przemocy – **załącznik nr 1**. Jeśli kontakt danego dnia nie jest możliwy – zapisują wiernie stwierdzone fakty w formie notatki służbowej i przekazują niezwłocznie dnia następnego,
- b. prowadzą wnikliwe obserwacje małoletniego na zajęciach,
- c. udzielają pomocy psychologiczno – pedagogicznej w bieżącej pracy z małoletnim.

6) Pracownicy obsługi i administracji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia małoletniego:

- a. kontaktują się z osobami upoważnionymi do przyjmowania zgłoszeń lub koordynatorem, przekazując informacje o swoich podejrzeniach i obserwacjach. Jeśli kontakt danego dnia nie jest możliwy – zapisują wiernie stwierdzone fakty w formie notatki służbowej i przekazują niezwłocznie dnia następnego,
- b. w każdej możliwej sytuacji obserwują zachowanie małoletniego i niosą jemu pomoc,
- c. w sytuacjach zagrożenia małoletniego chronią go przed kontaktem z osobą stosującą przemoc,
- d. zwracają szczególną uwagę na stan trzeźwości, stopień pobudzenia osób odbierających małoletnich z placówki. Sprawdzają aktualność upoważnienia do odbioru małoletniego.

13. Procedura „Niebieskie Karty”

1) Cel procedury: celem procedury jest wskazanie zasad postępowania pracowników i dyrektora placówki w przypadku stwierdzenia krzywdzenia małoletniego lub uzasadnionego podejrzenia krzywdzenia.

2) Zakres procedury i ogólne zasady jej stosowania:

- a. Procedura postępowania „Niebieskie Karty” obowiązuje wszystkich pracowników zatrudnionych w Powiatowym Centrum Rozwoju Edukacji w Iławie,
- b. nadzór nad stosowaniem procedury sprawuje dyrektor placówki,
- c. dyrektor Centrum udziela wsparcia i pomocy osobom bezpośrednio zaangażowanym w proces pomocy osobie doznającej przemocy domowej, w tym prawnej i organizacyjnej,
- d. druki i formularze „Niebieska Karta – A” (**załącznik nr 5**) „Niebieska Karta – B” (**załącznik nr 6**) znajdują się w sekretariacie placówki,
- e. rejestr wszczętych procedur „Niebieskiej Karty” prowadzi sekretariat Centrum, zgodnie z zasadami określonymi w Instrukcji Kancelaryjnej,
- f. wgląd w dokumentację wszczętych procedur posiadają wyłącznie osoby upoważnione imiennie przez dyrektora Centrum,
- g. upoważnione osoby do wglądu w dokumentację wszczętych procedur „Niebieskie Karty” są zobowiązane do złożenia oświadczenia o zachowaniu poufności informacji i danych osobowych umieszczanych w dokumentach – **załącznik nr 7**,
- h. dokumentację związaną ze wszczętymi procedurami „Niebieskie Karty” prowadzi i przechowuje Koordynator,
- i. po zakończeniu sprawy, Koordynator przekazuje teczkę z dokumentacją do sekretariatu placówki,
- j. archiwizacja dokumentacji odbywa się na zasadach określonych w Instrukcji Archiwalnej.

3) Wszczęcie procedury „Niebieskie Karty”:

- a. wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” następuje z chwilą wypełnienia formularza Karty – „A” w przypadku powzięcia, w toku prowadzonych czynności zawodowych,

- podejrzenia stosowania przemocy wobec małoletnich lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny lub przez osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie,
- b. do wszczęcia procedury „Niebieskie Karty” nie jest wymagana zgoda osoby doznającej przemocy,
 - c. do wszczęcia procedury „Niebieskie Karty” nie jest wymagany uprzedni kontakt z osobą stosującą przemoc domową ani obecność tej osoby w czasie wypełniania Karty – „A”,
 - d. osoba wszczynając procedurę „Niebieskie Karty” ma prawo wykorzystać informacje zawarte we wstępnej diagnozie oceny sytuacji małoletniego – **załącznik nr 14**, a także przeprowadzić rozmowę z małoletnim,
 - e. rozmowę z osobą, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą domową, przeprowadza się w warunkach gwarantujących swobodę wypowiedzi i poszanowanie godności tej osoby oraz zapewniających jej bezpieczeństwo,
 - f. czynności w ramach procedury „Niebieskie Karty” przeprowadza się w obecności rodzica/ opiekuna prawnego lub faktycznego. W sytuacji, gdy to rodzice/opiekun prawny lub faktyczny są podejrzani o stosowanie przemocy wobec małoletniego, czynności te przeprowadza się w obecności pełnoletniej osoby najbliższej (w rozumieniu art. 115 § 11 kk) czyli np. dziadków, pradiadków oraz rodzeństwa (w miarę możliwości również w obecności psychologa),
 - g. żaden z formularzy „Niebieskich Kart” nie wymaga podpisu osoby podejrzanej o doznawanie czy stosowanie przemocy domowej,
 - h. po wypełnieniu Karty – „A”, osobie dorosłej, towarzyszącej małoletniemu przekazuje się wypełniony formularz Karty – „B”,
 - i. Karta – „B” jest dokumentem zawierającym definicję przemocy, praw człowieka, informacje o miejscach, gdzie można uzyskać pomoc,
 - j. formularz „B” nie przekazuje się osobie podejrzanej o stosowanie przemocy domowej,
 - k. wypełniony formularz – „Niebieska Karta – A” niezwłocznie, nie później niż w terminie 5 dni od wszczęcia procedury, Koordynator przekazuje do Zespołu Interdyscyplinarnego,
 - l. wypełnienie formularza „A” nie zwalnia z obowiązku podjęcia działań interwencyjnych zapewniających bezpieczeństwo osobie doznającej przemocy.

II. Podejmowania interwencji w sytuacji zagrożenia internetowego

Ścieżki postępowania w przypadku rozpoznania zagrożenia cyfrowego zaistniałego w trakcie prowadzenia zajęć w Powiatowym Centrum Rozwoju Edukacji w Iławie. Procedury reagowania³⁾

I. Podejmowania interwencji w przypadku podejrzenia lub zaistnienia „cyberprzemocy”.

Postępowanie pracowników placówki.

1. Ujawnienie zjawiska cyberprzemocy wymaga podjęcia w placówce konkretnych działań interwencyjnych.
2. Ujawnienie przypadku cyberprzemocy:
 - 1) osobami, które mogą zgłosić o podejrzeniu lub zaistnieniu cyberprzemocy mogą być:
 - a. poszkodowany małoletni,
 - b. jego rodzice (opiekunowie),
 - c. inni małoletni,
 - d. świadkowie zdarzenia,
 - e. pracownicy.

3. Ustalenie okoliczności zdarzenia:
 - 1) Małoletni – ofiara lub świadek cyberprzemocy informuje pracownika lub dyrektora placówki o wystąpieniu takiego zjawiska.
 - 2) Pracownik i dyrektor Centrum dokonują analizy zdarzenia i planują dalsze postępowanie.
 - 3) W miarę możliwości pracownicy Centrum zabezpieczają dowody i ustalają tożsamość sprawcy cyberprzemocy.
4. Zabezpieczenie dowodów:
 - 1) Wszelkie dowody cyberprzemocy powinny zostać zabezpieczone i zarejestrowane.
 - 2) Należy zanotować datę i czas otrzymania materiału, treść wiadomości oraz, jeśli to możliwe, dane nadawcy (nazwę użytkownika, adres e- mail, numer telefonu komórkowego, itp.) lub adres strony www, na której pojawiły się szkodliwe treści czy profil.
5. Zidentyfikowanie sprawcy cyberprzemocy:
 - 1) Centrum podejmuje działania mające na celu identyfikację sprawcy cyberprzemocy.
 - 2) W sytuacji, gdy ustalenie sprawcy nie jest możliwe, należy skontaktować się z dostawcą usługi w celu usunięcia z sieci kompromitujących lub krzywdzących materiałów.
 - 3) W przypadku, gdy zostało złamane prawo, a tożsamości sprawcy nie udało się ustalić należy bezwzględnie skontaktować się z policją.
6. Działania wobec ofiary cyberprzemocy:
 - 1) Ofiara cyberprzemocy otrzymuje w Centrum pomoc psychologiczno – pedagogiczną udzielaną przez nauczyciela Poradni.
 - 2) Małoletniemu udzielana jest porada, jak ma się zachowywać, aby zapewnić sobie poczucie bezpieczeństwa: nie utrzymywać kontaktów ze sprawcą, nie kasować dowodów tj. e-maili, SMS-ów, MMS-ów, zdjęć, filmów. Ważna jest też zmiana danych kontaktowych np. na komunikatorze, zmiana adresu e - mail, a nawet w szczególnie trudnych sytuacjach numeru telefonu (robią to rodzice/ opiekunowie).
 - 3) Podczas rozmowy bardzo ważna jest obserwacja małego i zwrócenie uwagi na jego pozawerbalne zachowanie (zażenowanie, smutek, poczucie winy).
 - 4) Rodzice/ opiekunowie prawni małego są informowani o zdarzeniu i otrzymują wsparcie ze strony placówki.
7. Powiadomienie rodziców/ opiekunów sprawcy i omówienie z nimi zachowania małego
 - 1) Rodzice sprawcy/ opiekunowie są powiadomieni o zdarzeniu, zapoznani z dowodami oraz poinformowani o dalszym działaniu Centrum wobec sprawcy.
 - 2) Na każdym etapie postępowania placówka współpracuje z rodzicami/ prawnymi opiekunami.
8. Działania Centrum wobec sprawcy cyberprzemocy:
 - 1) Objęcie sprawcy pomocą psychologiczno – pedagogiczną: praca ze sprawcą powinna zmierzać w kierunku pomocy w zrozumieniu jego zachowania, w zmianie postępowania i postawy sprawcy.
 - 2) Jeżeli ujawniony sprawca cyberprzemocy jest uczniem/ wychowankiem określonej szkoły/ placówki, dyrektor Centrum przekazuje do tej szkoły/placówki informację o sprawcy i dokonany przez niego naruszeniu do postępowania dyscyplinującego. Dalsze działania dyscyplinujące wobec sprawcy prowadzi szkoła/ placówka.

II. Podejmowanie interwencji w przypadku podejrzenia dostępu małych do treści szkodliwych, niepożądanych i nielegalnych. Postępowanie pracowników placówki.

1. Podstawy prawne uruchomienia procedury
 - 1) Kodeks karny, art. 200 § 1–5 kk, art. 200a kk, art. 200b kk, art. 202 § 1-4b, art. 256 kk, art. 257.
2. Rodzaj zagrożenia objętego procedurą: zagrożenie łatwym dostępem do treści szkodliwych, niedozwolonych, nielegalnych i niebezpiecznych dla zdrowia (pornografia, treści obrazujące

przemoc, promujące działania szkodliwe dla zdrowia i życia małoletnich, popularyzujące ideologię faszystowską i działalność niezgodną z prawem, nawołujące do samookaleceń i samobójstw, korzystania z narkotyków; niebezpieczeństwo werbunku dzieci i młodzieży do organizacji nielegalnych i terrorystycznych).

- 1) Telefony/kontakty alarmowe krajowe.
 - 2) Zgłaszanie nielegalnych treści: www.dyzurnet.pl, numer alarmowy 112, policja 997.
3. Ujawnienie przypadku podejrzenia dostępu małoletniego do treści szkodliwych, niepożądanych i nielegalnych:
- a. osobami, które mogą zgłosić podejrzenie lub zaistnienie dostępu do treści szkodliwych, niepożądanych i nielegalnych mogą być:
 - poszkodowany małoletni,
 - jego rodzice (opiekunowie),
 - inni małoletni,
 - świadkowie zdarzenia,
 - pracownicy.
4. Ustalenie okoliczności zdarzenia:
- 1) Małoletni – ofiara lub świadek cyberprzemocy informuje pracownika Centrum lub dyrektora placówki o wystąpieniu takiego zjawiska.
 - 2) Pracownik i dyrektor placówki dokonują analizy zdarzenia i planują dalsze postępowanie.
 - 3) W miarę możliwości pracownicy placówki zabezpieczają dowody i ustalają tożsamość sprawcy cyberprzemocy.
5. Zabezpieczenie dowodów:
- 1) Wszelkie dowody powinny zostać zabezpieczone i zarejestrowane przez rodziców/ opiekunów prawnych małoletniego.
 - 2) Należy zanotować datę i czas otrzymania materiału, treść wiadomości oraz, jeśli to możliwe, dane nadawcy (nazwę użytkownika, adres e- mail, numer telefonu komórkowego, itp.) lub adres strony www, na której pojawiły się szkodliwe treści czy profil.
6. Zidentyfikowanie sprawcy:
- 1) Centrum podejmuje działania mające na celu identyfikację sprawcy.
 - 2) W sytuacji, gdy ustalenie sprawcy nie jest możliwe, należy skontaktować się z dostawcą usługi w celu usunięcia z sieci kompromitujących lub krzywdzących materiałów.
 - 3) W przypadku, gdy zostało złamane prawo, a tożsamości sprawcy nie udało się ustalić należy bezwzględnie skontaktować się z policją.
 - 4) W przypadku naruszenia prawa, np. rozpowszechniania materiałów pornograficznych z udziałem nieletniego lub prób uwiedzenia małoletniego w wieku do 15 lat przez osobę dorosłą, Centrum – w porozumieniu z rodzicami/ opiekunami o małoletniego – niezwłocznie powiadamia policję.
7. Działania wobec ofiary:
- 1) Ofiara otrzymuje w placówce pomoc psychologiczno – pedagogiczną udzielaną przez specjalistę.
 - 2) Małoletniemu udzielana jest porada, jak ma się zachowywać, aby zapewnić sobie poczucie bezpieczeństwa: nie utrzymywać kontaktów ze sprawcą, nie kasować dowodów tj. e-maili, SMS-ów, MMS-ów, zdjęć, filmów. Ważna jest też zmiana danych kontaktowych np. na komunikatorze, zmiana adresu e - mail, a nawet w szczególnie trudnych sytuacjach numeru telefonu (robią to rodzice/ opiekunowie).
 - 3) Podczas rozmowy bardzo ważna jest obserwacja małoletniego i zwrócenie uwagi na jego pozawerbalne zachowanie (zażenowanie, smutek, poczucie winy).
 - 4) Rodzice/ opiekunowie małoletniego są informowani o zdarzeniu i otrzymują wsparcie ze strony placówki.
8. Powiadomienie rodziców/ opiekunów sprawcy:

- 1) Rodzice/ opiekunowie sprawcy są powiadomieni o zdarzeniu, zapoznani z dowodami oraz poinformowani o dalszym działaniu placówki wobec sprawcy.
- 2) Na każdym etapie postępowania Centrum współpracuje z rodzicami/ opiekunami.
9. Działania placówki wobec sprawcy cyberprzemocy:
 - 1) Objęcie sprawcy pomocą psychologiczną – pedagogiczną: praca ze sprawcą powinna zmierzać w kierunku pomocy w zrozumieniu jego zachowania, w zmianie postępowania i postawy sprawcy.
 - 2) Jeżeli ujawniony sprawca jest uczniem/ wychowankiem określonej szkoły/ placówki, dyrektor Centrum przekazuje do tej szkoły/ placówki informację o sprawcy i dokonanych przez niego.
 - 3) Dalsze działania dyscyplinujące wobec sprawcy prowadzi szkoła/ placówka.

III. Podejmowanie interwencji w przypadku naruszenia prywatności dotyczących nieodpowiedniego lub niezgodnego z prawem wykorzystywania danych osobowych lub wizerunku małoletniego. Postępowanie nauczycieli i pracowników Centrum.

1. Podstawy prawne uruchomienia procedury
 - 1) Kodeks karny, art. 190a, RODO 30.
2. Rodzaj zagrożenia objętego procedurą: zagrożenie to polega na naruszeniu prywatności małoletniego poprzez nieodpowiednie lub niezgodne z prawem wykorzystanie danych osobowych lub wizerunku małoletniego. Podszywanie się pod inną osobę, wykorzystywanie jej wizerunku lub danych osobowych w celu wyrządzenia jej szkody osobistej lub majątkowej jest w świetle polskiego prawa przestępstwem.
 - 1) Najczęstszymi formami wyłudzenia lub kradzieży danych jest przejęcie profilu na portalu społecznościowym w celu dyskredytacji lub naruszenia dobrego wizerunku ofiary (np. publikacja zdjęć intymnych bądź fotomontażu), szantażowania (w celu uzyskania korzyści finansowych w zamian za niepublikowanie zdjęć bądź treści naruszających reputację ofiary), dokonania zakupów i innych transakcji finansowych (np. w sklepach internetowych na koszt ofiary).
 - 2) Często naruszenia prywatności łączy się z cyberprzemocą.
3. Ujawnienie przypadku niekorzystnego lub niezgodnego z prawem wykorzystania danych osobowych lub wizerunku małoletniego:
 - 1) Osobami, które mogą zgłosić podejrzenie lub zaistnienie dostępu do treści szkodliwych, niepożądanych i nielegalnych mogą być:
 - a. poszkodowany małoletni,
 - b. jego rodzice/opiekunowie prawni,
 - c. inni małoletni,
 - d. świadkowie zdarzenia,
 - e. pracownicy.
4. Ustalenie okoliczności zdarzenia:
 - 1) Małoletni, którego dane osobowe lub wizerunek zostały niewłaściwie i niezgodnie z prawem wykorzystane, informuje pracownika Centrum lub dyrektora placówki o wystąpieniu takiego zdarzenia.
 - 2) Pracownik i dyrektor placówki dokonują analizy zdarzenia i planują dalsze postępowanie.
 - 3) W miarę możliwości pracownicy placówki zabezpieczają dowody i ustalają tożsamość sprawcy naruszenia prywatności osoby fizycznej.
5. Zabezpieczenie dowodów:
 - 1) Wszelkie dowody powinny zostać zabezpieczone i zarejestrowane przez rodziców/ opiekunów prawnych małoletniego.
 - 2) Należy zachować dowód potwierdzający nienależne i niezgodne z prawem posługiwanie się danymi małoletniego lub jego wizerunkiem, treść wiadomości oraz, jeśli to możliwe, dane

nadawcy (nazwę użytkownika, adres e- mail, numer telefonu komórkowego lub adres strony www, na której naruszono prywatność małoletniego).

6. Zidentyfikowanie sprawcy:
 - 1) W przypadku gdy dowody jasno wskazują na konkretnego sprawcę oraz potwierdzają, że sprawca zmierzał do wyrządzenia ofierze szkody majątkowej lub osobistej, zabezpiecza się i przekazuje policji. W przypadku, gdy trudno to ustalić, identyfikacji dokonać powinna policja.
 - 2) W przypadku znanego sprawcy, który jednak nie działał z powyższych pobudek, Centrum zawiadamia szkołę/ placówkę i przekazuje szkole/ placówce sprawę do dalszego jej prowadzenia.
7. Działania wobec ofiary:
 - 1) Ofiara otrzymuje w placówce pomoc psychologiczno – pedagogiczną udzielaną przez nauczyciela Poradni.
 - 2) Małoletniemu udzielana jest porada, jak ma się zachowywać, aby zapewnić sobie poczucie bezpieczeństwa: nie utrzymywać kontaktów ze sprawcą, nie kasować dowodów tj. e-maili, SMS-ów, MMS-ów, zdjęć, filmów. Ważna jest też zmiana danych kontaktowych np. na komunikatorze, zmiana adresu e - mail, a nawet w szczególnie trudnych sytuacjach numeru telefonu (robią to rodzice),
 - 3) Podczas rozmowy bardzo ważna jest obserwacja małoletniego i zwrócenie uwagi na jego pozawerbalne zachowanie (zażenowanie, smutek, poczucie winy).
 - 4) Rodzice/ opiekunowie małoletniego są informowani o zdarzeniu i otrzymują wsparcie ze strony Centrum.
8. Powiadomienie rodziców/ opiekunów sprawcy:
 - 1) Rodzice/ opiekunowie sprawcy są powiadomieni o zdarzeniu, zapoznani z dowodami oraz poinformowani o dalszym działaniu placówki wobec sprawcy.
 - 2) Na każdym etapie postępowania placówka współpracuje z rodzicami.
9. Działania placówki wobec sprawcy:
 - 1) Objęcie sprawcy pomocą psychologiczno – pedagogiczną: praca ze sprawcą powinna zmierzać w kierunku pomocy w zrozumieniu jego zachowania, w zmianie postępowania i postawy sprawcy.
 - 2) Jeżeli ujawniony sprawca jest uczniem/ wychowankiem określonej szkoły/ placówki, dyrektor Centrum przekazuje do tej szkoły/ placówki informację o sprawcy i dokonany przez niego naruszeniu do postępowania dyscyplinującego. Dalsze działania dyscyplinujące wobec sprawcy prowadzi szkoła/ placówka.

IV. Postępowanie w przypadku uzyskania informacji o nawiązywaniu lub nawiązaniu przez małoletniego niebezpiecznych kontaktów w Internecie – uwodzenie, zagrożenie pedofilią. Seksting, prowokacyjne zachowania i aktywność seksualna jako źródło dochodu osób nieletnich

1. Podstawy prawne uruchomienia procedury
 - 1) Kodeks karny: art. 200, art. 200a § 1 i 2, art. 286 § 1.
2. Rodzaj zagrożenia objętego procedurą: zagrożenie obejmuje kontakt osoby dorosłej z małoletnią w celu zainicjowania znajomości prowadzących do wyłudzenia poufnych informacji, nawiązania kontaktów seksualnych, skłonienia małoletniego do zachowań niebezpiecznych dla jego zdrowia i życia lub wyłudzenia własności (np. danych, pieniędzy, cennych przedmiotów rodzinnych).
 - 1) Telefony alarmowe krajowe.
 - 2) Telefon zaufania dla dzieci i młodzieży: 116 111, <https://116111.pl>.
 - 3) Telefon dla rodziców i nauczycieli w sprawie bezpieczeństwa dzieci: 800 100 100, <https://800100100.pl>.

- 4) Zgłaszanie nielegalnych treści: dyzurnet.pl dyzurnet@dyzurnet.pl, 801 615 005.
3. Ujawnienie przypadku nawiązywania przez małoletnich niebezpiecznych kontaktów w sieci: uwodzenie, zagrożenie pedofilią
- 1) Osobami, które mogą zgłosić powyższy przypadek mogą być:
- poszkodowany małoletni,
 - jego rodzice/opiekunowie prawni,
 - inni małoletni (koleżanki, koledzy, przyjaciele).
4. Ustalenie okoliczności zdarzenia:
- Osoby, które zgłaszają przypadek niebezpiecznych kontaktów w sieci, informują pracownika placówki lub dyrektora Centrum o wystąpieniu takiego zdarzenia.
 - Pracownik i dyrektor placówki dokonują analizy zdarzenia i planują dalsze postępowanie.
 - W miarę możliwości pracownicy Centrum zabezpieczają dowody i ustalają tożsamość sprawcy naruszenia prywatności osoby fizycznej.
5. Zabezpieczenie dowodów: wszelkie dowody powinny zostać zabezpieczone i zarejestrowane przez rodziców/opiekunów prawnych małoletniego, np. zapisy rozmów w komunikatorach czy na portalach społecznościowych, zrzuty ekranowe, zdjęcia, wiadomości e-maili przekazane policji.
6. Zidentyfikowanie sprawcy:
- Ze względu na bezpieczeństwo nie należy podejmować samodzielnych działań w celu dotarcia do sprawcy, lecz udzielać wszelkiego możliwego wsparcia organom ścigania, m.in. zabezpieczyć i przekazać zebrane dowody. Identyfikacja sprawcy wykracza poza kompetencje i możliwości Centrum w większości przypadków uwodzenia przez Internet.
7. Działania wobec ofiary:
- Ofiara otrzymuje w Centrum pomoc psychologiczno – pedagogiczną udzielaną przez nauczyciela Poradni.
 - Małoletniemu udzielana jest porada, jak ma się zachowywać, aby zapewnić sobie poczucie bezpieczeństwa: nie utrzymywać kontaktów ze sprawcą, nie kasować dowodów tj. e-maili, SMS-ów, MMS-ów, zdjęć, filmów. Ważna jest też zmiana danych kontaktowych np. na komunikatorze, zmiana adresu e - mail, a nawet w szczególnie trudnych sytuacjach numeru telefonu (robią to rodzice/ opiekunowie).
 - Podczas rozmowy bardzo ważna jest obserwacja małoletniego i zwrócenie uwagi na jego pozawerbalne zachowanie (zażenowanie, smutek, poczucie winy).
 - Rodzice/ prawni opiekunowie małoletniego są informowani o zdarzeniu i otrzymują wsparcie ze strony placówki.
8. W każdym przypadku próby nawiązania niebezpiecznego kontaktu – np. w celu werbunku do sekty lub grupy promującej niebezpieczne zachowania, a także rekrutacji do grupy terrorystycznej – należy przede wszystkim zapewnić ofierze opiekę psychologiczną i poczucie bezpieczeństwa. Podobnego wsparcia należy udzielić w przypadku zaobserwowania zachowań zagrażających zdrowiu i życiu (samookaleczenia, zażywanie substancji psychoaktywnych), bowiem zachowania te mogą być inicjowane i wzmacniane poprzez kontakty w Internecie. O możliwym związku takich zachowań z inspiracją płynącą z Internetu należy powiadomić rodziców/ opiekunów.
9. Pierwszą czynnością w ramach reakcji na zagrożenie jest otoczenie ofiary pomocą psychologiczną we współpracy z rodzicami/ opiekunami prawnymi. W trakcie rozmowy z małoletnim prowadzonej z uwzględnieniem jego komfortu psychicznego przez psychologa/ pracownika, do którego małoletni ma szczególne zaufanie, należy uzyskać wszelkie możliwe informacje o sprawcy i przekazać je policji. Trzeba upewnić się, że kontakt ofiary ze sprawcą został przerwany, a małoletni odzyskał poczucie bezpieczeństwa.

10. Towarzyszyć temu powinna analiza sytuacji domowej (rodzinnej), w której tkwić może źródło poszukiwania kontaktów w Internecie. Małoletniemu należy zapewnić/ udzielić profesjonalnej opieki terapeutycznej i/ lub lekarskiej.
11. Wszelkie działania Centrum wobec małoletniego powinny być uzgadniane z rodzicami/ opiekunami prawnymi i inicjowane za ich zgodą.
12. W przypadkach naruszenia prawa – szczególnie w przypadku uwodzenia małoletniego do lat 15 – obowiązkiem placówki jest powiadomienie policji lub sądu rodzinnego.
13. W przypadku sekstingu zgłoszeń dokonują głównie rodzice lub opiekunowie prawni małoletniego. Delikatny charakter sprawy, a także odpowiedzialność karna sprawcy, wymagają zachowania daleko posuniętej dyskrecji i profesjonalnej reakcji. Niekiedy zgłoszenia dokonują ofiary lub osoby je znające.
14. Wyróżniamy 3 podstawowe rodzaje sekstingu, które skutkują koniecznością realizacji zmodyfikowanych procedur reagowania:
 - a. Rodzaj 1. Wymiana materiałów o charakterze seksualnym następuje tylko w ramach związku między dwojgiem rówieśników. Materiały nie uległy rozprzestrzenieniu dalej,
 - b. Rodzaj 2. Materiały o charakterze seksualnym zostały rozesłane większej liczbie osób, jednak nie dochodzi do cyberprzemocy na tym tle. Młodzież traktuje materiał jako formę wyrażenia siebie,
 - c. Rodzaj 3. Materiały zostały rozesłane większej liczbie osób (bez względu na intencje) i na tym tle dochodzi do cyberprzemocy.
15. Identyfikacja sprawcy będzie możliwa przede wszystkim dzięki zabezpieczeniu dowodów – przesyłanych zdjęć czy zrzutów ekranów portali, w których opublikowano zdjęcie(-a). W niektórych przypadkach seksting może nosić znamiona przestępstwa związanego z produkcją oraz rozpowszechnianiem materiałów pornograficznych z udziałem osoby małoletniej (poniżej 18. r. ż.) – art. 202 § 3 i 4 kk, dlatego skrupulatność i wiarygodność dokumentacji ma duże znaczenie. Należy przy tym przestrzegać zasad dyskrecji, szczególnie w środowisku rówieśniczym ofiary.
16. W razie upublicznienia przypadku sekstingu w środowisku rówieśniczym pierwszą reakcją, oprócz dokumentacji dowodów, jest otoczenie opieką psychologiczną ofiary oraz zaproponowanie odpowiednich działań wychowawczych. Rozmowa na temat identyfikacji potencjalnego sprawcy powinna być realizowana z uwzględnieniem komfortu psychicznego małoletniego – ofiary sekstingu, z jego poszanowaniem.
17. W przypadku publikacji lub upowszechniania zdjęć o charakterze pornografii dziecięcej (co jest wykroczeniem ściganym z urzędu) dyrektor Centrum powiadamia o tym zdarzeniu policję lub sąd rodzinny.

Rozdział 4

Organizacja procesu ochrony małoletnich w Powiatowym Centrum Rozwoju Edukacji w Iławie

- 1. Zakres kompetencji osoby odpowiedzialnej za przygotowanie personelu placówki do stosowania standardów oraz sposób dokumentowania tej czynności.**
 - 1) Osobą odpowiedzialną za przygotowanie personelu do stosowania *Standardów ochrony małoletnich przed krzywdzeniem* jest dyrektor Centrum.
 - 2) Przygotowanie pracowników polega na pogłębianiu wiedzy i umiejętności rozpoznawania krzywdzenia, objawów, identyfikacji ryzyka krzywdzenia i podejmowania, zgodnie z prawem właściwych działań, a także wiedzy z zakresu odpowiedzialności prawnej w przypadku zaniechania postępowania w celu ochrony i wsparcia małoletnich.

- 3) Zakres szkoleń ustalany jest na podstawie wyników diagnozy potrzeb pracowników w tym zakresie.
 - 4) Diagnozę potrzeb w zakresie doskonalenia przeprowadza się w terminie do 15 października danego roku szkolnego.
 - 5) W placówce organizuje się również wewnętrzne doskonalenie pracowników pedagogicznych.
 - 6) Forma zewnętrzna doskonalenia zawodowego jest potwierdzana zaświadczeniem o uczestnictwie.
 - 7) Imienne zaświadczenia umieszczane są w teczkach akt osobowych pracowników.
- 2. Osoby (zespół) odpowiedzialne za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletnich.**

- 1) Osoby (zespół) odpowiedzialne za przyjmowanie zgłoszeń o podejrzeniach krzywdzenia lub krzywdzenia małoletnich w Centrum:
 - a. w przypadkach zagrożenia życia lub zdrowia małoletniego należy zostawić zawiadomienie o przemocy pierwszemu dowolnemu pracownikowi Centrum,
 - b. Przydział obowiązków i zadań w zakresie wdrażania *Standardów ochrony małoletnich przed krzywdzeniem* wg poniższej tabeli:

Podmiot	Zadania/ obowiązki	Termin
Dyrektor placówki	Zatwierdzenie Standardów ochrony małoletnich przed krzywdzeniem w Powiatowym Centrum Rozwoju Edukacji w Iławie i wdrożenie ich w życie Zarządzeniem	Maj 2024
	Opublikowanie dokumentu w wersji „skróconej” na stronie www.pcre.ilawa.pl z zachowaniem zasady dostępności dla osób niepełnosprawnych.	Maj 2024
	Wyznaczenie koordynatora wdrażania zasad określonych w dokumencie – Zarządzenie.	Maj 2024
	Przydział zadań poszczególnym pracownikom związanym z postępowaniem w przypadku krzywdzenia/ podejrzenia krzywdzenia małoletnich.	Maj 2024
	Powoływania Zespołu/ Osób do współpracy z koordynatorem na dany rok szkolny – Zarządzenie.	Na plenarnym posiedzeniu Rady Pedagogicznej rozpoczynającej każdy rok szkolny
	Przeprowadzenie szkolenia wstępnego pracowników placówki: omówienie treści dokumentu, zasad organizacyjnych wspierania i ochrony małoletnich, standardów obowiązujących w Centrum w zakresie ochrony małoletnich, postępowania w sytuacji krzywdzenia.	maj 2024
	Podejmowanie interwencji prawnej, podpisywanie pism interwencyjnych w trudnych sytuacjach.	Na bieżąco
	Określenie obiegu dokumentów związanych z rozpatrywaniem przypadków krzywdzenia małoletnich.	maj 2024
	Przypomnienie pracownikom Centrum zasad bezpieczeństwa przetwarzania danych osobowych i Polityki bezpieczeństwa.	Maj 2024, na bieżąco
	Zapewnianie środków finansowych na doskonalenie	W miarę

	pracowników szkoły.	potrzeb
Koordynator	Przekazuje informacje o funkcjonowaniu <i>Standardów ochrony małoletnich</i> , ich treści oraz zasadach ochrony małoletnich w placówce.	Na bieżąco
	Kontroluje jakość dostępnych dokumentów w placówce w zakresie <i>Standardów ochrony małoletnich</i> .	Na bieżąco
	Koordynuje działania w ramach pomocy krzywdzonemu małoletniemu, nadzoruje rejestr prowadzonych spraw.	Na bieżąco
	Nadzoruje prawidłowość sporządzania dokumentacji, w tym wypełnienia Karty A i B.	Na bieżąco
	Dokonywanie raz na dwa lata przeglądu <i>Standardów ochrony małoletnich</i> .	Raz na dwa lata
Zespół/ Osoby współpracujący z koordynatorem	Umieszczanie informacji na stronie internetowej informacji na temat: praw dziecka/człowieka, ochrony przed przemocą oraz wykorzystywaniem, zagrożenia bezpieczeństwa w Internecie.	Na bieżąco
	Pedagogizacja rodziców w zakresie wychowania bez przemocy.	Na bieżąco
	Współpraca z koordynatorem w zakresie wszystkich prowadzonych spraw dot. krzywdzenia/ podejrzenia krzywdzenia małoletnich w Centrum w zakresie swoich kompetencji.	Na bieżąco
Kadrowa	0 Poinformowanie każdego nowo zatrudnianego pracownika o konieczności zapoznania się z dokumentami.	Przed nawiązaniem stosunku pracy
	Gromadzenie w dokumentacji pracowniczej, oprócz innych dokumentów wymaganych prawem, oświadczenia z KRK, Komisji Dyscyplinarnej dla Nauczycieli, Zaświadczenia z Rejestru Przystępców na Tle Seksualnym; a w przypadku obywateli innych krajów: wymagane oświadczenia lub zaświadczenia.	Na bieżąco
Samodzielny referent w sekretariacie	Prowadzenie rejestru zgłaszanych spraw dotyczących podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletnich.	Na bieżąco
	Przekazywanie zawiadomień o podejrzeniu krzywdzenia lub krzywdzeniu, które wpłynęły do sekretariatu (telefon, maile, ustnie) koordynatorowi d.s. wdrażania Standardów.	Na bieżąco
	Stosowanie do archiwizacji dokumentów wytworzonych w procesie rozpatrywania spraw krzywdzenia.	Na bieżąco
Każdy pracownik Centrum	Zapoznaje się i przestrzega postanowień <i>Strategii ochrony małoletnich przed krzywdzeniem</i> .	Maj 2024 oraz na bieżąco
	W miarę możliwości, w trakcie prowadzonych zajęć, warsztatów zapoznaje małoletnich z treścią dokumentu np. w formie informacji o prawach dziecka i prawach człowieka.	Na bieżąco
	W przypadkach podejrzenia krzywdzenia małoletniego podejmuje działania określone w poszczególnych procedurach postępowania.	Na bieżąco
	Prowadzenie szkoleń, warsztatów, rad pedagogicznych o zjawisku przemocy, skutkach, symptomach,	Wg harmonogramu

	rozpoznawaniu jej stosowania.	szkoleń/ opracowanej Oferty
	W czasie indywidualnych spotkań z klientami placówki – wyjaśnianie małoletnim i ich rodzicom/ prawnym opiekunom zasad ochrony małoletnich obowiązujących w Centrum.	Na bieżąco

3. Dokumentowanie zdarzeń podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletnich i archiwizowanie wytworzonej dokumentacji.

- 1) Dla każdego zdarzenia podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletnich zakładana jest imienną teczką z nazwiskiem małoletniego. Teczka zakłada i prowadzi koordynator.
- 2) Wszystkie zdarzenia są zapisywane w Rejestrze zdarzeń podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletnich – **załącznik nr 9**.
- 3) Do czasu zakończenia sprawy teczka pozostaje w gabinecie Koordynator *Standardów ochrony małoletnich* lub dyrektora Placówki i jest należycie chroniona przed dostępem osób nieuprawnionych.
- 4) W teczce umieszcza się:
 - a. zgłoszenie podejrzenia krzywdzenia lub zgłoszenie krzywdzenia – **załącznik nr 1**,
 - b. protokół rozmowy ze zgłaszającym, o ile jest możliwym jego sporządzenie,
 - c. protokół interwencji w przypadku zastosowania procedur podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletniego, o ile jest możliwym jego sporządzenie – **załącznik nr 10**,
 - d. kwestionariusz oceny ryzyka występowania przemocy/ zaniedbania – **załącznik nr 14** lub **załącznik nr 15**,
 - e. protokoły i notatki z rozmów z małoletnim i osobą jemu najbliższą lub niekrzywdzącym rodzicem/opiekunem,
 - f. kopię „Niebieskiej Karty – A”,
 - g. kopię „Niebieskiej Karty – B”, w przypadku, gdy została wszczęta procedura „Niebieskie Karty” ,
 - h. protokoły z rozmów z osobą krzywdzącą – o ile taka będzie przeprowadzana,
 - i. korespondencję pomiędzy Centrum, sądem rodzinnym, ośrodkiem pomocy społecznej i innymi,
 - j. plan wspierania krzywdzonego małoletniego,
 - k. ocena efektywności wsparcia,
 - l. wykaz telefonów, adresów instytucji świadczących wsparcie ofiarom przemocy – **załącznik nr 11**.

4. Zasady ustalania planu wsparcia małoletniemu po ujawnieniu krzywdzenia.

- 1) Plan wsparcia małoletniego (**załącznik nr 8**) po ujawnieniu jego krzywdzenia opracowuje powołany przez dyrektora Centrum Koordynator wraz z zespołem/ osobami wyznaczanymi do współpracy.
- 2) W skład zespołu wchodzi: koordynator *Standardów ochrony małoletnich*, osoba/ osoby współpracująca z koordynatorem wyznaczona w danym roku szkolnym oraz jeden niezależny specjalista lub pracownik pedagogiczny, który powziął informację o krzywdzeniu/ podejrzeniu krzywdzenia dziecka.
- 3) Struktura dokumentu „Plan wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia”:
 - a. Imię i nazwisko małoletniego,
 - b. Imiona i nazwiska członków zespołu sporządzającego plan wsparcia,
 - c. Diagnoza sytuacji małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia,
 - d. Cel wsparcia małoletniego,

- e. Identyfikacja zasobów wewnętrznych placówki oraz źródeł zewnętrznych wsparcia małoletniego – ofiary krzywdzenia,
 - f. Zakres współdziałania Centrum z podmiotami zewnętrznymi na rzecz wsparcia małoletniego,
 - g. Zakres, wymiar godzin, okres wsparcia udzielonego małoletniemu,
 - h. Formy i metody wsparcia małoletniego,
 - i. Ocena efektywności wsparcia udzielonego małoletniemu
- 4) Przeprowadzenie diagnozy sytuacji małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia:
- a. charakterystyka doznanej krzywdy (rodzaj doznanej krzywdy, okoliczności doznanej krzywdy, stopień naruszenia prawa, stopień zagrożenia bezpieczeństwa małoletniego – w obszarze zdrowia, życia, rozwoju małoletniego),
 - b. analiza dostępnej dokumentacji, np. wyniki rozmów z małoletnim, wyniki obserwacji małoletniego (zachowanie, wygląd) dokonane przez np. rodziców/ opiekunów, nauczycieli, innych pracowników oraz instytucji wspomagających ochronę małoletniego, specjalistów – psychologów, pedagoga, terapeutę,
 - c. określenie czynników ryzyka doznanej krzywdy oraz czynników wsparcia małoletniego – ustalenie indywidualnych potrzeb ofiary krzywdzenia w obszarze jej zdrowia/życia, zdrowia psychicznego, funkcjonowania emocjonalno – społecznego oraz w obszarze prawnym i socjalnym.
- 5) Zdefiniowanie celu oferowanego wsparcia, np.:
- a. udzielanie systematycznej/okresowej pomocy, np. psychologiczno – pedagogicznej, terapeutycznej, prawnej,
 - b. zapewnienie specjalistycznego wsparcia małoletniemu/jego rodzinie,
 - c. wdrożenie działań mających przywrócić równowagę emocjonalną małoletniemu/jego rodzinie,
 - d. wspieranie rodziców/opiekunów prawnych małoletniego w rozwiązywaniu problemów wychowawczych,
 - e. pomoc małoletniemu w rozwiązywaniu konfliktów intrapsychicznych,
 - f. złagodzenie psychicznych i behawioralnych objawów skrzywdzenia złagodzenie stresu, lęku małoletniego,
 - g. zapewnienie bezpieczeństwa (np. socjalnego, psychicznego, prawnego),
 - h. wzmacnianie poczucia własnej wartości małoletniego,
 - i. kształcenie umiejętności radzenia sobie przez małoletniego z brakiem akceptacji społecznej, izolowaniem, dyskredytowaniem, z trudnymi sytuacjami w środowisku rodzinnym i społecznym, np. szkolnym.
- 6) Identyfikacja zasobów wewnętrznych placówki oraz źródeł zewnętrznych wsparcia małoletniego – ofiary krzywdzenia, np.:
- a. zasoby wewnętrzne placówki: dyrektor, specjaliści zatrudnieni w Poradni (psycholog, pedagog, logopeda), rodzice/opiekunowie prawni małoletniego,
 - b. źródła zewnętrzne wsparcia małoletniego krzywdzonego, np. sąd rodzinny, kurator sądowy, policja, specjalistyczna poradnia psychologiczno – pedagogiczna, placówki doskonalenia nauczycieli, służba zdrowia, MOPS/GOPS; organizacje pozarządowe działające na rzecz ochrony małoletnich przed krzywdzeniem.
- 7) Ustalenie zakresu współdziałania Centrum z podmiotami zewnętrznymi na rzecz wsparcia małoletniego. Pracownicy placówki działają na rzecz wsparcia małoletniego zgodnie z zakresem swoich obowiązków i uprawnień, współpracując z rodzicami/opiekunami prawnymi małoletniego.
- 8) Ustalenie harmonogramu działań w ramach wsparcia udzielanego małoletniemu.
- 9) Ustalenie zakresu, wymiaru godzin, okresu wsparcia:

- a. zakres wsparcia wynika ze zdiagnozowanych w różnych obszarach indywidualnych potrzeb rozwojowych, edukacyjnych oraz psychofizycznych małoletniego – ofiary krzywdzenia,
 - b. wymiar godzin i okres, w jakim będzie udzielane wsparcie zależy od doświadczanych przez małoletniego skutków krzywdy.
- 10) Ustalenie form i metod wsparcia małoletniego:
- a. indywidualna – konsultacje indywidualne; praca indywidualna z małoletnim, w zależności od rodzaju krzywdy – pomoc prawna, medyczna, socjalna – zgodnie z przyjętymi
 - b. w Centrum procedurami; indywidualne zajęcia terapeutyczne zespołowa: warsztaty rozwojowe, zajęcia grupowe,
 - b. metody wsparcia krzywdzonego małoletniego: bezpośrednia rozmowa z małoletnim prowadzona przez pedagoga/ psychologa/ innego specjalistę, zajęcia socjoterapeutyczne, zajęcia psychologiczno – pedagogiczne, warsztaty rozwojowe, bezpośrednia pomoc prawna, socjalna małoletniemu i jego rodzinie, pomoc medyczna,; analiza dokumentacji związanej z sytuacją małoletniego.
- 5. Udostępnianie Standardów ochrony małoletnich przed krzywdzeniem przez Powiatowe Centrum rozwoju Edukacji w Iławie**
- 1) W Centrum opracowane zostały dwie wersje dokumentu *Standardów ochrony małoletnich przed krzywdzeniem*:
 - a. Wersja „zupełna”, inaczej kompletna,
 - b. Wersja „skrócona” – przeznaczona dla Dzieci i Uczniów (małoletnich).
 - 2) Obydwie wersje umieszczone są na stronie internetowej Centrum: www.pcre.ilawa.pl
 - 3) Ponadto:
 - a. wersja „zupełna” jest dostępna w sekretariacie Centrum oraz w punkcie konsultacyjno – diagnostycznym w Suszu. Wgląd w wersję „zupełną” mają: wszyscy pracownicy placówki, rodzice/ opiekunowie, zewnętrzne podmioty uprawnione do kontroli,
 - b. wersja „skrócona” jest umieszczona na stronie internetowej Centrum: www.pcre.ilawa.pl, w każdym gabinecie, w czytelnicy oraz na tablicy ogłoszeń.
- 6. Zasady przeglądu i aktualizacji standardów.**
- 1) Dyrektor placówki dokonuje oceny stopnia znajomości i poprawności stosowania *Standardów ochrony małoletnich przed krzywdzeniem* na bieżąco, w ramach sprawowanego nadzoru pedagogicznego.
 - 2) W przypadku zmian prawa, wymagającego ich wdrożenia w dokumencie nowelizacje są wprowadzane na tych samych zasadach, które obowiązywały przy wdrożeniu dokumentu.
 - 3) W celu oceny funkcjonalności i przydatności dokumentu w Centrum prowadzone są ewaluacje typu:
 - a. In – term (w trakcie posługiwania się i stosowania opracowania),
 - b. Ex – post (po upływie dwóch lat od daty wdrożenia).
 - 4) Ocenę przeprowadza Koordynator *Standardów ochrony małoletnich przed krzywdzeniem* z użyciem m in. następujących technik:
 - c. analizy dokumentu,
 - d. wywiadów z rodzicami i pracownikami placówki,
 - e. sondażu, z użyciem ankiety anonimowej skierowanej do pracowników placówki – *Monitoring standardów – ankieta – załącznik nr 12*,
 - f. dyskusji grupowej w zespołach zadaniowo – samokształceniowych.
 - 5) Raport z ewaluacji wraz z pisemnymi wnioskami i rekomendacjami Koordynator *Standardów ochrony małoletnich przed krzywdzeniem* przedstawia radzie pedagogicznej.
 - 6) Dyrektor, w oparciu o stały monitoring, na wniosek osoby koordynującej realizację *Standardów ochrony małoletnich przed krzywdzeniem w Powiatowym Centrum Rozwoju Edukacji w*

Ilawie wprowadza do dokumentu niezbędne zmiany i ogłasza pracownikom nowe brzmienie dokumentu.

- 7) W placówce sprawdzane są również obszary ryzyka i ocena tego ryzyka – **załącznik 13**.

Rozdział 6

Postanowienia końcowe

1. *Standardy ochrony małoletnich przed krzywdzeniem w Powiatowym Centrum Rozwoju Edukacji w Ilawie* obowiązują wszystkich pracowników Centrum od dnia 24 maja 2024 roku.
2. Wszelkie zmiany w *Standardach ochrony małoletnich przed krzywdzeniem w Powiatowym Centrum Rozwoju Edukacji w Ilawie* wymagają formy pisemnej pod rygorem nieważności.

.....